

Aika 21.5.2026 klo 18:04 - 19:57
Paikka Vesilahden kirjaston kokoushuone, Huhtatie 7, Vesilahti
Käsitellyt asiat §15-21

Jäsenet

Koski Markus, puheenjohtaja
Kalliomäki Johanna
Perkiö Johanna
Simula Aino-Riikka, saapui kokoukseen klo 18:29
Tiensuu Hannu
Litmanen Merja

Muut osallistujat

Mika Hagelin, rehtori, esittelijä
Tuija Piipponen, sihteeri

Pirkan opiston tiimivastaava, suunnittelijaopettaja Päivikki Koikkalainen klo 18:10-18:20

Poissa

Kaivanto Tuija, varapuheenjohtaja
Väkiparta Petteri

Allekirjoitukset

Koski Markus	Piipponen Tuija
Puheenjohtaja	Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus 26.5.2026

Tiensuu Hannu	Litmanen Merja
---------------	----------------

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Pöytäkirja yleisesti nähtävänä 28.5.2026 Nokian kaupungin verkkosivuilla.

Käsitellyt asiat

15 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	1
16 § Pöytäkirjan tarkastus	2
17 § Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelmat lukuvuodelle 2026– 2027	3
- Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma lukuvuodet 2026-2027	5
18 § Pohjaehdotus Pirkan opiston opetustuntien tilaukseksi vuodelle 2027	50
- POHJAEHDOTUS PIRKAN OPISTON JÄSENKUNTIEN OPETUSTUNTIENTEN	52
19 § Pirkan opiston jaoston itsearviointi 1.6.2025-31.5.2026	56
20 § Ajankohtaiset asiat	57
21 § Ilmoitusasiat	58
Muutoksenhakuohje	59

§ 15 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätösehdotus

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

21.5.2026

§ 16 Pöytäkirjan tarkastus

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Hannu Tiensuu ja Merja Litmanen.

Päätösehdotus

Valitaan pöytäkirjantarkastajat.

21.5.2026

Pirkan opiston jaosto

4/2026

NOK/628/04.00.03/2026

§ 17 Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelmat lukuvuodelle 2026–2027

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokouskäsitteily

Päivikki Koikkalainen oli paikalla asiantuntijana ja poistui kokouksesta esityksensä jälkeen ennen päätöksentekoa.

Päätösehdotus

Pirkan opiston jaosto hyväksyy Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelman lukuvuodelle 2026 - 2027 liitteen mukaisesti.

Esittelijä

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin

Valmistelija / lisätiedot

Pirkan opiston tiimivastaava, suunnittelijaopettaja Päivikki Koikkalainen
puh. 040 133 4232
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Pirkan opistossa laaditaan opetussuunnitelmia taiteen perusopetuksen oppiaineiden lisäksi myös kansalaisopisto-opetukselle. Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelman päivittäminen lukuvuodelle 2026-2027 on osa uusien osaamisperusteisten kurssien eli opintopistekurssien käynnistämistä.

Osaamisperusteisten opintojen järjestäjänä Pirkan opiston tulee lukuvuosittain laatia kansalaisopiston opintotarjontaa koskeva opetussuunnitelma ja viedä se Opetushallituksen ylläpitämään ePerusteet -järjestelmään. Pirkan opiston opetussuunnitelman pohjana on käytetty ePerusteet-järjestelmästä löytyvää kansalaisopistojen yhteistä opetussuunnitelmapohjaa. Opetussuunnitelma sisältää Pirkan opiston sekä Kansalaisopistojen liiton kokoamat yleiset osuudet sekä ainealakohtaisia osuuksia, joissa kerrotaan opetuksen tavoitteista, opetusohjelman rakenteesta sekä osaamisen arvioinnista.

Lainsäädäntö on mahdollistanut opintopistekurssien järjestämisen kansalaisopistoissa syksystä 2021 alkaen, ja Pirkan opistossa ensimmäisiä kursseja pilotoitiin vuonna 2022. Lukuvuoden 2024-25 kansalaisopisto-opintojen opetussuunnitelmassa oli tarjolla 25 opintopistekurssia, joista 21 toteutui. Lukuvuonna 2025-2026 on tarjolla 35 opintopistekurssia, joista toteutui 29. Tulevana lukuvuotena 2026-2027 on tarjolla 28 opintopistekurssia.

Yksittäisten opintopistekurssien laajuus Pirkan opistossa on vaihdellut 0,5-4 opintopisteen välillä. Opintopistekurssilla yhden opintopisteen suorittaminen vaatii keskimäärin 27 työtuntia opiskelijalta. Nämä tunnit sisältävät kaiken opiskeluun liittyvän työn, kuten lähiopetuksen, itsenäisen työskentelyn ja

21.5.2026

Pirkan opiston jaosto

4/2026

NOK/628/04.00.03/2026

mahdolliset kotitehtävät. Opintopistekurssit viedään opetussuunnitelman lisäksi opiston kurssihallintajärjestelmä Hellewiin. Opintopistekurssien tunnettavuus ja oikea kohdentaminen vaatii edelleen työtä.

Opintopistekurssien opettajat kirjaavat arvioitavien kurssisuoritusten tiedot kurssihallintajärjestelmään, minkä jälkeen Pirkan opisto vie opintopistekurssille osallistuvien opiskelijoiden suoritusmerkinnät Koski-tietovarantoon ja tallentaa myös arviointidokumentit. Oppilaitoksen ylläpitäjä vastaa yhteisrekisterinpitäjänä tiedon oikeellisuudesta sekä rekisteröidyn oikeudesta tietojen oikaisemiseen.

Toimivalta

Hallintosääntö 33 §

Liitteet

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma lukuvuodet 2026-2027

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma 2026–2027

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma 2026–2027

Pirkan opisto: Lempäälä, Vesilahti, Nokia, Pirkkala

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma lukuvuodelle 2026–27 muodostuu kahdesta osuudesta:

- 1) Yleisessä osuudessa (luvut 1-7) kuvaillaan opetussuunnitelman taustaa ja tavoitteita, opintopistekurssien menetelmiä sekä niillä tapahtuvaa osaamisen arviointia.
- 2) Lukuvuosittain vaihtuvassa liitteessä (luku 8) kuvataan käsillä olevan lukuvuoden tarjonnassa olevat opintopistekurssit osaamistavoitteineen ja arviointikriteereineen.

Nimi	Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma 2026–2027
Hyväksyjä	Pirkan opiston jaosto
Päätöspäivämäärä	21.5.2026
Voimaantulopäivämäärä	21.5.2026
Pdf luotu	12.5.2026

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman valmistelu ja työstäminen.	1
2. Pirkan opisto.	2
3. Toiminta-ajatus.	3
4. Toiminnan arvopohja.	4
5. Kansalaisopisto koulutuksen järjestäjänä.	5
5.1. Lainsäädännöllinen tausta ja oppilaitosmuodon yleiskuvaus.	5
5.2. Kansalaisopistojen opetus.	5
5.2.1. Kansalaisopiston kurssien tasoryhmistä.	6
5.2.2. Kansalaisopistossa opetettavat aineet.	6
5.2.3. Opetustunnin kesto opintopisteinä kansalaisopistossa.	6
6. Opintopistekurssit ja osaamisen osoittaminen kansalaisopistossa.	8
6.1. Osaamisen osoittamisen suunnittelu.	8
6.2. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen.	8
7. Osaamisen arviointi opintopistekursseilla.	10
7.1. Osaamistavoitteet ja arviointikriteerit.	10
7.2. Arvioinnin kuvaus ja arviointimenetelmät.	10
7.3. Kurssin arviointiasteikko.	11
7.4. Osaamisen arvioijat.	11
7.5. Opiskelijan ohjaus ja palaute osaamisen kehittämisestä.	11
7.6. Opiskelijan suostumus tietojen siirtoon kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski-tietovaranto).	12
7.7. Arvioinnin dokumentointi ja arviointiaineisto.	12
7.8. Arvioinnin uusiminen, tarkistaminen ja oikaisu.	12
7.9. Todistus suoritetusta kurssista.	12
8. Liite: Pirkan opiston opintopistekurssit lv. 2026-2027.	13
8.1. Kielet.	13
8.1.1. Espanja 1, alkeet (taso A1), 3 op.	14
8.1.2. Espanja 2 (taso A1.2), 3 op.	15
8.1.3. Espanja 3 (taso A1.3), Lempäälä, 3 op.	16
8.1.4. Espanja 3 (taso A1.3), Pirkkala, 3 op.	17
8.1.5. Italia 4 (taso A2), Lempäälä, 3 op.	18
8.1.6. Italia 4 (taso A2), verkkokurssi, 3 op.	18
8.1.7. Kreikka 5 (taso A1.3), Nokia, 3 op.	19
8.2. Käsityö ja tekninen työ.	21
8.2.1. Puukontaonta, 4 op.	22

8.3. Tieto- ja viestintäteknikka.	23
8.3.1. Tekoälyn tehokäyttäjä – tee tekoälystä oma työparisi, verkkokurssi, 2 op.	24
8.3.2. Johdatus 3D-suunnitteluun Blenderillä, 1 op.	25
8.4. Kuvataide ja muotoilu.	26
8.4.1. Sukelletaan akvarellin maailmaan *P/S, 1 op.	27
8.4.2. Kuvanveisto *P/S, 4 op.	27
8.4.3. Piirustuksen ja maalauksen työpaja *P/S, 3 op.	28
8.4.4. Maalaustekniikoita ja materiaalikokeiluja *S, 3 op.	29
8.4.5. Puupiirros *P/S, 1 op.	30
8.4.6. Luova ja intuitiivinen maalaus *P/S, 1 op.	31
8.4.7. Sunnuntaiateljee A *P/S, 3 op.	31
8.4.8. Sunnuntaiateljee B *S, 3 op.	32
8.4.9. Metalligrafiikan työpaja *P/S, 1 op.	33
8.4.10. Värioppi ja sommittelu *P/S, 0,5 op.	34
8.5. Musiikki.	35
8.5.1. Musiikin hahmottaminen 1–2 *P, verkkokurssi, 2 op.	36
8.5.2. Musiikin hahmottaminen 3–4 *P, verkkokurssi, 3 op.	37
8.5.3. Musiikin hahmottaminen 5 *S, 2 op.	38
8.5.4. Musiikin hahmottaminen 6 Soinnut ja harmonia *S, 2 op.	39
8.5.5. Musiikin hahmottaminen 7 Lopputyöhön valmistautuminen *S, 2 op.	40
8.5.6. Biisinteko ja sävellyksen perusteet! – Luovaa musiikintekoa lapsille ja nuorille, lyhytkurssi, 1 op.	40

1. Opetussuunnitelman valmistelu ja työstäminen

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelma on osa opiston pitkäjänteistä kehittämistyötä, jota opistossa on tehty vuodesta 2013 lähtien. Nyt käsillä oleva opetussuunnitelma 2026–2027 keskittyy ensisijaisesti Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen osaamisperusteiseen kurssitarjontaan. Kurssitarjonnan mahdollisiin muutoksiin lukuvuoden aikana Pirkan opisto pidättää oikeuden.

Pirkan opiston vapaan sivistystyön opetussuunnitelman valmistelu ja työstäminen on toteutettu opiston johdon, suunnittelijoiden ja tuntiopettajien yhteisen valmistelun pohjalta.

Opetussuunnitelmaan liitetyt valokuvat: Mostphotos, Kalle Saarinen ja Mikko Ovaska.

2. Pirkan opisto

Pirkan opisto on eräs maamme suurimmista kansalaisopistoista ja taideoppilaitoksista. Nokian, Pirkkalan, Lempäälän ja Vesilahden kuntien muodostama oppilaitos järjestää yleissivistävää ja harrastuksia tukevaa vapaan sivistystyön koulutusta sekä taiteen perusopetuksen opetuspalveluja neljään opiston jäsenkuntaan.

Kansalaisopiston ohjelmassa on mm. kieliä, yhteiskunnallisia ja käytännön aineita, taito- ja taideaineita, liikunta- ja terveysaineita sekä kaikille avoimia luentoja. Opiston sisällä toimivat lisäksi Pirkan opiston musiikkiopisto, Pirkan opiston kuvataidekoulu, Pirkan opiston mediataidekoulu, Pirkan opiston tanssikoulu ja Pirkan opiston teatterikoulu, joissa opiskelijat voivat suorittaa taiteen perusopetuslain mukaisia pitkäkestoisia opintoja.

Pirkan opiston jäsenkuntien tekemän sopimuksen mukaan Nokian kaupunki toimii Pirkan opiston vastuukuntana. Opisto on Nokian kaupungin sivistyspalveluihin kuuluva vapaan sivistystyön oppilaitos. Sopimuskuntien edustajista muodostettu Pirkan opiston jaosto päättää opiston strategisista linjauksista opistossa tehdyn valmistelutyön pohjalta.

Hanke- ja kehittämistoiminta opistossa on aktiivista. Opisto järjestää myös toiveiden mukaan räätälöityä tilauskoulutusta yksityishenkilöille ja ryhmille.

3. Toiminta-ajatus

Haluamme tarjota mahdollisuuksia kartuttaa tietoja ja taitoja, oppia uutta, kehittää osaamista, sivistyä ja harrastaa. Kaikki nämä ovat hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden, mielekkään ja merkityksellisen elämän tukipilareita.

Pirkan opisto edistää toiminnallaan aktiivista kuntalaisuutta ja maailmankansalaisuutta, kartuttaa sosiaaliskulttuurista pääomaa, vahvistaa yhteisöllistä kiinteyttä ja tuottaa kokemuksia hyvästä elämästä.

4. Toiminnan arvopohja

Elämänlaajuinen oppiminen

Jokaisella on oikeus oppia uutta ja vahvistaa osaamista minkäikäisenä tahansa. Järjestämme kurseja ja koulutusta kaikenikäisille. Ilmaiset luentomme ja verkkoluentomme ovat kaikille avoimia. Otamme eri-ikäisten toiveet ja tarpeet huomioon toimintaa suunnitellessamme.

Kestävyys

Olemme sitoutuneet kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Ekologinen, sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen kestävyys näkyvät opistomme toimintakulttuurissa, opetuksen sisällöissä ja menetelmissä.

Toimimme ympäristövastuullisesti: noudatamme lakeja ja määräyksiä, pyrimme toiminnan kasvaessakin vähentämään jätteen syntymistä, kierrätämme ja lajittelemme, teemme hankintoja harkiten. Ohjaamme opiskelijoitamme kestäviin ja vastuullisiin valintoihin, ympäristöstä huolehtimiseen sekä luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen

Vaalimme kulttuurista kestävyttä. Meille mahtuu moninaisuutta, haluamme vaalia omaa, paikallista kulttuuriperintöämme, mutta pysymme samalla avoimina ja oppimishaluisina muita kulttuureja ja kulttuurien muuttumista kohtaan.

Tarjoamme elämyksiä, jotka eivät synny ostamisesta ja omistamisesta vaan yhdessä luomisesta, kokemisesta ja oppimisesta.

Taloudellinen kestävä kehitys tarkoittaa meille sitä, että pidämme yllä moninaista ja monipuolista opinto- ja harrastustoimintaa kaikenikäisille. Emme tavoittele voittoa, mutta pidämme huolta, että käytämme yhteisiä varoja ja kurssimaksutuottoja viisaasti, opiskelijoidemme ja toimialueemme hyväksi.

Saavutettavuus

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat toimintamme keskeinen arvopohja. Teemme jatkuvasti töitä sen eteen, että opistomme on jokaiselle terveellinen, turvallinen ja saavutettava työ-, opiskelu-, ja harrastamispaikka. Opiston tärkeä tehtävä sosiaalisen kestävän kehityksen saralla on tuottaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia ja pitää ovet avoimina kaikille.

Yhteisöllisyys

Pirkan opiston kurssit ja oppitunnit ovat tärkeitä kohtaamispaikkoja. Yhdessä oppiminen - laulaminen, soittaminen, liikkuminen, käsitöiden teko tai kieltenopiskelu - ovat omiaan vahvistamaan yhteenkuuluvuutta, lisäämään hyvinvointia ja rakentamaan verkostoja.

5. Kansalaisopisto koulutuksen järjestäjänä

Kansalaisopistot ovat paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuvia oppilaitoksia, jotka tarjoavat mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

5.1. Lainsäädännöllinen tausta ja oppilaitosmuodon yleiskuvaus

Vapaan sivistystyön tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta.

Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus.

Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998)

Kansalaisopistoja yhtenä vapaan sivistystyön oppilaitosmuodoista ohjaa laki vapaasta sivistystyöstä. Kansalaisopistot ovat kaikille avoimia oppilaitoksia, joissa voi oppia uusia tietoja ja taitoja. Opetus on avointa kaikille iästä ja koulutustaustasta riippumatta. Useimmiten opetustarjontaan kuuluu taideaineiden, käsityön ja musiikin kursseja, kieli- ja kirjallisuuskursseja, kotitalouden, liikunnan ja tietotekniikan kursseja sekä yhteiskunnallisia aineita. Lisäksi kansalaisopistoissa järjestetään vuosittain paljon avoimia yleisöluentoja erilaisista aiheista. Kansalaisopistoon ei pääsääntöisesti tulla suorittamaan tutkintoa, vaan opinnot perustuvat elinikäisen oppimisen periaatteeseen sekä ihmisen omaan haluun oppia ja kehittyä.

Suomessa toimii 174 kansalaisopistoa ja niiden toiminta ulottui jokaisen kunnan alueelle. Yksi toiminnan pääperiaatteista onkin opetuksen tuominen lähelle ihmisiä ja kurssitoiminta onkin usein hajautettu eri puolille kuntaa sinne, missä ihmiset asuvat ja liikkuvat. Kansalaisopisto voi olla nimeltään kansalaisopisto, työväenopisto, opisto tai aikuisopisto. Oppilaitosmuotona kansalaisopisto on joustava, ketterä toimija, joka vastaa kansalaisten sivistystarpeiden lisäksi myös yhteiskunnan muutos- ja koulutustarpeisiin.

Opistot toimivat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä ylläpitämisluvilla. Ylläpitämisluvan voi saada kunta, kuntayhtymä, rekisteröity yhteisö tai säätiö.

5.2. Kansalaisopistojen opetus

Kansalaisopistojen tarjoama opetus on perinteisesti pääsääntöisesti kurssi- ja luento- tai työpajamuotoista. Opetus on pääsääntöisesti lyhytkestoista, omaehtoista matalan kynnyksen koulutusta, jonka kautta voi perehtyä uusiin asioihin tai syventää osaamistaan. Kansalaisopistossa tarjotaan myös arvioitavia osaamisperusteisia kursseja, joista voi saada opintopisteitä.

Kuntalaiset voivat usein vaikuttaa kurssitarjontaan esittämällä omia toiveitaan ja opistojen kuuluukin lakisääteisesti vastata paikallisiin sivistystarpeisiin. Tästä johtuen kansalaisopistojen kurssitarjonta vaihtelee lukukausittain ja opistoissa on erilaisia painotuksia eri paikkakunnilla. Kurssitarjonta elää myös yhteiskunnallisten muutosten myötä. Opetustarjonnasta löytyy kaiken ikäisille suunnattuja kursseja sekä toimintaa erityisryhmille.

Kansalaisopistot tarjoavat opetuspalveluita ryhmäopetuksen, yksilöopetuksen ja luentojen muodossa. Kurssit kokoontuvat lähiopetuksena, etäopetuksena, ajasta ja paikasta riippumattomina verkko-opintoina tai näiden hybridimuotona. Kurssien kesto vaihtelee kerran

tai pari kokoontuvista lyhytkursseista lukukauden tai koko lukuvuoden kestäviin kursseihin. Lukuvuoden, lukukausien ja kurssien kestot sekä ilmoittautumiskäytännöt vaihtelevat opistoittain.

5.2.1. Kansalaisopiston kurssien tasoryhmistä

Kansalaisopistoissa voidaan järjestää tietyissä aineissa (esimerkiksi kieltenopetuksessa) eritasoisia, tasolta toiselle eteneviä kursseja. Eritasoisten kurssien erot pyritään tuomaan selkeästi esiin kurssikuvauksissa. Kurseilla voi olla mahdollisia lähtötasovaatimuksia, joista päättää opiston ylläpitäjä kurssiohjelman hyväksyessään.

Kansalaisopistoille on kuitenkin tyypillisempää, että kaikilla kursseilla ei ole lähtötasovaatimuksia ja opiskelijat voivat saavuttaa samalla kurssilla eritasoista osaamista. Tämän tyyppisillä kursseilla (esimerkiksi kädentaidoissa) tavoiteltava osaamisen taso perustuu opiskelijan omaan lähtötasoon ja tarpeeseen. Opettajilta tämä edellyttää taitoa eriyttää opetusta ja ohjata eritasoisia opiskelijoita samassa ryhmässä.

Kansalaisopistoissa kurssipaikan saa ilmoittautumalla kurssille ja opiskelijalla on opiskeluoikeus sille kurssille, jolle hänen ilmoittautumisensa on hyväksytty. Opiskelija on lähtökohtaisesti vastuussa itse siitä, mille tasolle hän ilmoittautuu. Opistosta saa tarvittaessa ohjausta sopivan tasoisen kurssin valintaan. Mikäli opiskelija kurssin aikana huomaa, ettei kurssin vaatimustaso on liian korkea tai liian matala suhteessa hänen osaamiseensa, kurssin vaihtaminen toiseen on yleensä mahdollista. On kuitenkin huomioitava, että opistoissa ei välttämättä ole samaan aikaan tarjolla vastaavaa opintopistekurssia, jolta opiskelija voisi saada myös arvioinnin ja opintopistesuorituksen haluamallaan tasolla.

5.2.2. Kansalaisopistossa opetettavat aineet

Jokaisen kansalaisopiston vuosittaisen kurssiohjelman hyväksyy opiston ylläpitäjä. Eri kansalaisopistoissa voi olla hyvinkin erityyppisiä kursseja tarjolla ja sijoitettuna eri tavoin nimettyihin aineryhmiin, mutta kansalaisopistoissa opetettavat aineet voidaan jakaa esimerkiksi seuraaviin kategorioihin (esimerkkinä Pirkan opiston vapaan sivistystyön tarjonnan luokittelu lukuvuonna 2026–27):

- kielet
- kirjoittaminen ja kirjallisuus
- käsityö ja tekninen työ
- liikunta
- musiikki
- kuvataide ja muotoilu
- tanssi
- teatteritaide ja ilmaisutaito
- terveys ja hyvinvointi
- tieto- ja viestintäteknikka
- yhteiskunta ja kulttuuri
- psykologia ja kasvatus
- luonto ja ympäristö
- ruoka, juoma ja koti

5.2.3. Opetustunnin kesto opintopisteinä kansalaisopistossa

Vakiintuneen käytännön mukaisesti yhden opetustunnin kesto kansalaisopistoissa on 45 minuuttia. Kansalaisopistojen koulutuksen mitta ilmoitetaan opiskelijalle kurssitiedoissa tyypillisesti opetustunteina ja/tai - kertoina.

Opintopistekurssien laajuus ilmaistaan lisäksi myös opintopisteinä, joissa on mahdollista käyttää myös desimaaleja (esim. 0,5 opintopistettä). Opintopiste ei korvaa rahoituksen perustana

olevia käsitteitä, vaan sitä käytetään ainoastaan kuvaamaan koulutuksen sisältöjen laajuutta eli koulutuksen suorittamiseen vaadittavaa työmäärää.

Suomalaisessa koulutusjärjestelmässä opiskelijan keskimäärin 27 tunnin työpanos vastaa yhtä opintopistettä. Kuten muissakin oppilaitosmuodoissa, myös kansalaisopistoissa yhden opintopisteen suorittamisen vaatima työmäärä voi käytännössä vaihdella paljonkin kurssien ja opiskelijoiden valmiuksien mukaan. Kansalaisopisto päättää itse osaamisperusteisten kurssiensa laajuudet opintopisteinä ja määrittelee niiden pohjaksi kurssien puitteissa **toteutettavan opetuksen määrän** sekä arvioi opiskelijan itsenäiseen **työskentelyyn keskimäärin kuluvan ajan**. Tämän mitoitustyön tekee käytännössä kurssin suunnitteleva henkilö. Opintopistekursseilla on tärkeää, että kurssikuvauksen perusteella opiskelija saa käsityksen myös vaadittavan itsenäisen työn määrästä.

6. Opintopistekurssit ja osaamisen osoittaminen kansalaisopistossa

Pirkan opistossa on mahdollista saada opintopisteitä kursseista, jotka on kuvattu osaamisperusteisesti. Osaamisperusteisen kurssin kuvauksessa on selkeästi määritelty kurssin osaamistavoitteet sekä kriteerit, joiden perusteella osaamista arvioidaan. Niin ikään on kuvattu lähtötaso, arvioinnin tavat ja arviointiasteikko (lähtökohtaisesti asteikkona hyväksytyt / hylätyt) sekä kurssin laajuus opintopisteinä.

Osaamisen osoittamisella tarkoitetaan tapoja, joilla opiskelija osoittaa kurssilla vaadittua osaamistaan siten, että se on arvioitavissa. Kurssin kuvauksessa on kerrottu, minkälaista osaamista kurssilla tavoitellaan sekä kuvattu osaamisen osoittamisen tapoja.

Lähtökohtaisesti kursseilla toteutetaan jatkuvaa arviointia, eli osaaminen osoitetaan kurssin aikana, pääsääntöisesti kurssitilanteissa – luokassa tai verkossa. Kurssin opettaja arvioi saavutetun osaamisen ja ohjeistaa opiskelijaa osaamisen osoittamisessa. Opiskelijalla on kuitenkin viime kädessä itse vastuu siitä, että kurssin arviointikriteerien mukainen osaaminen tulee osoitetuksi.

Kun opiskelija suorittaa opintopisteitä Pirkan opiston osaamisperusteisella kurssilla ja antaa suostumuksensa tiedonsiirtoon, Pirkan opiston vie suorituksen Koski-tietovarantoon (katso tarkemmin luku 7.6 Opiskelijan suostumus tietojen siirtoon). Koski-tietovarantoon kirjatut suoritusmerkinnät ovat opiskelijan nähtävillä ja jaettavissa sähköisesti Oma opintopolku -palvelun kautta.

6.1. Osaamisen osoittamisen suunnittelu

Koski-tietovarantoon tallennettavan osaamisperusteisen koulutuksen järjestämisestä päättää kansalaisopiston ylläpitäjä. Oppilaitos on vastuussa siitä että suunnittelu on laadukasta ja asiantuntevaa ja että osaamisen osoittaminen tapahtuu suunnitelman mukaisesti ja avoimesti. Osaamisen osoittaminen suunnitellaan kurssikohtaisesti ja tarkoituksenmukaisesti, ja suunnittelusta ja opiskelijoiden ohjauksesta vastaa yleensä kurssin opettaja. Kurssi tulee toteuttaa samansisältöisenä kaikille opiskelijoille sillä erotuksella, että arviointia tehdään vain suostumuksen siihen antaneille.

Osaamisen osoittaminen suunnitellaan asettamalla kurssille osaamistavoitteet ja arviointikriteerit (ks. tarkemmin luku 7.1 Osaamistavoitteet ja arviointikriteerit). Ne ohjaavat opettajan valintoja siitä, millaisia osaamisen osoittamisen tapoja kurssilla voidaan käyttää. Kurssien osaamistavoitteet ja siten myös osaamisen osoittamisen tavat voivat poiketa toisistaan eri kursseilla ja opistoissa. Osaamisen osoittamisen toteutukseen voi vaikuttaa myös se, kuinka moni samalta kurssilta on antanut suostumuksen suorituksensa viralliseen arviointiin (ks. tarkemmin luku 7.2 Arvioinnin kuvaus ja arviointimenetelmät).

Osaamisperusteisessa opetuksessa korostuu opettajan ja opiskelijan sekä opiskelijoiden keskinäinen vuorovaikutus. Opettaja ja opiskelija(t) sopivat yhdessä osaamisen osoittamisen tavoista ja aikataulusta esimerkiksi kurssin aluksi tai sen aikana. Tavoitteena on, että kaikki kurssin tavoitteiden mukainen osaaminen saadaan osoitettua.

6.2. Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen

Mikäli oppilaitos haluaa, se voi tunnistaa ja tunnustaa myös opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista.

Aiemmin hankittua osaamista voidaan tunnistaa ja tunnustaa joko osana kansalaisopiston kurssia tai todentaa opiskelijan osaaminen ilman kurssille osallistumista. Kansalaisopiston ylläpitäjä päättää, onko aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen opistossa on mahdollista, ja missä oppiaineissa, missä määrin ja millä tavoin se tapahtuu.

7. Osaamisen arviointi opintopistekursseilla

Vapaan sivistystyön koulutuksessa saavutetun osaamisen vienti Koski-tietovarantoon (jota opiskelija pääsee tarkastelemaan OmaOpintopolku-palvelun kautta) edellyttää, että osaaminen on arvioitu. Kansalaisopiston kurssilla, jolta opiskelija haluaa suoritusmerkinnän, opiskelijan osaaminen arvioidaan, ja tätä arviointia varten on luotava kurssille arviointikäytännöt.

Arvioinnin ja palautteen tarkoitus on tehdä saavutettua osaamista näkyväksi opiskelijalle itselleen. Kokeet tai testit eivät tue jatkuvaa, opiskelijälähtöistä oppimista, joten kansalaisopistoissa suositetaan jatkuvaa arviointia ja monipuolisia arvioinnin tapoja ja menetelmiä. Opiskelijälähtöinen, oppimista tukeva arviointi on avointa, läpinäkyvää ja perusteltua sekä perustuu vuorovaikutukseen. Arvioinnin tulee olla luonteeltaan kannustavaa ja antaa opiskelijalle tietoa hänen kehitymisestään. Arviointi tulee tehdä mahdollisimman pian osaamisen osoittamisen jälkeen.

7.1. Osaamistavoitteet ja arviointikriteerit

Osaamisperusteisilla kursseilla tulee olla asetettuna **osaamistavoitteet ja arviointikriteerit**, joiden pohjalta kurssin arviointikäytännöt suunnitellaan. Osaamisperusteinen arviointi on puhtaasti kriteeriperusteista eli opiskelijan osaamista verrataan osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Osaamistavoitteet kuvaavat niitä osaamiskokonaisuuksia, joista kurssin sisältö muodostuu. Kuhunkin osaamistavoitteeseen liittyy arviointikriteereitä, jotka puolestaan kuvaavat osaamisen laatua ja tarkentavat osaamista. Arviointikriteerit määrittävät usein osaamisen itsenäisyyden tasoa. Opiskelija saa suoritusmerkinnän oman suorituksensa perusteella, eikä se ole siis riippuvainen muiden opiskelijoiden suorituksista. Arviointi edellyttää aktiivista osallistumista opetukseen.

Arvioinnissa tulee noudattaa arviointikriteereitä ja kaikkien osapuolten tulee tietää arvioinnin perusteet. Arvioija ei voi muuttaa tai mukauttaa kriteerejä kurssin aikana. Tällä varmistetaan arvioinnin oikeellisuus ja opiskelijan oikeudet. Arvioija vertaa opiskelijan osaamista ainoastaan osaamistavoitteisiin ja niiden arviointikriteereihin. Tällä tavoin opiskelijaa ohjataan myös selkeästi kehittämään juuri tavoiteltavaa osaamista.

Osaamista on voitava arvioida ja todentaa luotettavasti erilaisin **arviointimenetelmin**. Menetelmien tulee olla selkeitä ja niiden tulee mitata tai todentaa arvioinnin kohteena olevia asioita tai kykyjä. Mikäli opisto järjestää numeerisesti arvioitavaa opetusta esimerkiksi yhteistyössä toisen oppilaitoksen kanssa, oppilaitokset sopivat arviointikriteereistä ja osaamistavoitteista yhdessä.

7.2. Arvioinnin kuvaus ja arviointimenetelmät

Arvioinnin kuvauksessa esitetään, **millä keinoin** opiskelijoiden saavuttama osaaminen arvioidaan ja **minkälaisia menetelmiä** arvioinnissa käytetään eli **millä keinoin opiskelija osoittaa osaamisensa**. Arviointimenetelmiä voivat olla esimerkiksi oppimistehtävä, portfolio, tuntityöskentelyn seuraaminen tai suullinen arviointi. Usein arvioinnissa käytetään useita menetelmiä. Arviointiin voi sisältyä myös opiskelijan itsearviointia tai vertaisarviointia. Lopullisesta arvioinnista vastaa kuitenkin aina oppimisen arvioija eli kurssin opettaja.

Osaamisen arviointi kannattaa yhden arviointitilanteen tai koko materiaalin läpikäynnin sijaan koostaa pienistä osioista. Osaamista on mahdollista osoittaa kurssin aikana siten, että kurssin viimeisen opetuskerran päätyttyä opettajalla on koossa ja osoitettuna kaikki se materiaali, jolla opiskelijan osaaminen on sovittu osoitettavan ja jonka pohjalta opettaja voi tehdä arviointipäätöksen.

7.3. Kurssin arviointiasteikko

Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaan arvioinnin vähimmäisvaatimuksena on, että koulutuksessa saavutettu osaaminen on hyväksytty eli opiskelijan osaaminen vastaa vähintään koulutuksen osaamisperusteisessa kuvauksessa olevaa, kurssin arviointikriteerit ylittävää tasoa. **Arviointiasteikko** on siis tällöin **hyväksytty / hylätty**. Myös muunlaisen arviointiasteikon käyttäminen on mahdollista. Koski-tietovarantoon tallennetaan vain opiskelijan hyväksytty suoritus. Jos kurssilla on käytössä muunlainen arviointiasteikko, asteikkoa varten on luotava omat arviointikriteerit.

Mikäli opiskelijan osaaminen ei yllä tavoitellulle tasolle, ei hänelle voida antaa suoritusmerkintää. Päätös tulee perustella hänelle siten, että hän ymmärtää, mitä hänen osaamisestaan jäi puuttumaan, ja hänelle voi myös antaa mahdollisuuden täydentää suoritustaan. Opiskelijalla on oikeus pyytää selvitystä, jos hän ei ole saanut riittäviä perusteluja suorituksen hylkäämiseen.

7.4. Osaamisen arvioijat

Vastuu arviointiprosessista kokonaisuutena on opiston ylläpitäjällä. Arvioijan pätevyydelle ei voi asettaa yleispäteviä kriteereitä, eikä siitä ole vapaan sivistystyön lainsäädännössä mainintaa. Hyvää osaamisen arviointitoimintaa voi kuitenkin edistää, kun arvioijien valinnassa noudattaa esimerkiksi seuraavia kriteereitä:

- arvioijilla on riittävä ammattitaito kyseisen koulutuksen tai kurssin alalta
- arvioijat tuntevat kyseessä olevan koulutuksen osaamistavoitteet ja arviointikriteerit.

Kansalaisopistossa **opiskelijan osaamisen arvioijana** toimii **yleensä kurssin opettaja**. Arviointia suorittavalla opettajalla ei tarvitse olla pedagogista pätevyyttä, mutta opiston ylläpitäjän tulee huolehtia siitä, että hänet on perehdytetty tehtävään.

Arvioivalla opettajalla tulee olla riittävä osaaminen ja ammattitaito aineeseen, jonka osaamista arvioidaan. Hänen tulee olla työsuhteessa oppilaitokseen, ja opiston tulee tehtävään nimeämisen lisäksi perehdyttää hänet opiston toimintatapoihin sekä varmistaa että opettaja ymmärtää osaamisperusteisuuden, osaamisen tunnistamisen ja osaamisen arvioinnin. Arvioijan mahdollinen esteellisyys määritellään hallintolain 27–29 § mukaan.

7.5. Opiskelijan ohjaus ja palaute osaamisen kehittämisestä

Osaamisperusteisessa opetuksessa lähtökohtana ovat opiskelija sekä hänen tarpeensa. Osaamisperusteisilla kursseilla opiston tulee varmistaa, että opiskelija tiedostaa oikeutensa sekä vastuunsa omasta oppimisestaan ja saa sekä ohjausta että kirjallista tai suullista palautetta osaamisensa kehittämisestä kurssin opettajalta.

Osaamisperusteisuuden luonteeseen kuuluu, että opiskelija itse on myös aktiivinen toimija. Hänen tulee ymmärtää, miten ohjausta on mahdollista saada, mistä palautetta annetaan ja millä perusteilla arviointia tehdään. Kurssin opettajan lisäksi myös opiston muu henkilökunta saattaa antaa opiskelijalle neuvontaa ja tukea esimerkiksi kurssin valinnassa jo ennen kurssi-ilmoittautumista.

Ohjauksen tehtävä on tukea opiskelijaa onnistumaan opinnoissaan. Ohjauksella pyritään parantamaan opiskelijan ymmärrystä ja luottamusta omaan osaamiseensa, tukemaan kehitystä ja hyvinvointia sekä kannustamaan aktiiviseen kansalaisuuteen ja yhteisöllisyyteen.

Antamassaan palautteessa arvioija perustelee opiskelijan osaamisen tasosta antamansa arvioinnin. Opiskelijalle tulisi syntyä ymmärrys tehdyn arvioinnin oikeellisuudesta eli siitä, että se on tehty arviointikriteerien mukaisesti. Hyvin muotoiltu ja annettu palaute huomioi opiskelijan vahvuudet ja auttaa häntä kehittymään ja kehittämään osaamistaan.

7.6. Opiskelijan suostumus tietojen siirtoon kansalliseen opintosuoritus- ja tutkintorekisteriin (Koski-tietovaranto)

Jotta opiskelijan kurssisuoritus voidaan tallentaa Koski-tietovarantoon, hänen tulee antaa suostumuksensa tietojen tallentamiseen oppilaitoksen ylläpitäjälle. Suostumus on kerättävä opetus- ja kulttuuriministeriön ohjeistuksen mukaisesti ja jokaisesta kurssista erikseen. Osaamisperusteiset Koski-kelpoiset kurssit ovat avoimia kaikille eli niille voi osallistua myös opiskelijoita, jotka eivät halua osaamisestaan arviointia.

Suostumuksesta tulee käydä ilmi että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Suostumuksen keruun taustaksi oppilaitoksen tehtävä on antaa opiskelijalle tarvittava informaatio osaamisperusteisuudesta, suostumuksesta ja arvioinnista. Opetus- ja kulttuuriministeriö on ohjeistanut erikseen myös opiskelijan informoinnista.

Koski-tietovarantoon voidaan viedä suoritustiedot kursseista jotka ovat alkaneet aikaisintaan 1.8.2021. Keskeytyneitä tai hylättyjä suorituksia ei tallenneta Koski-tietovarantoon.

7.7. Arvioinnin dokumentointi ja arviointiaineisto

Osaamisen osoittamisesta ja arvioinnista syntyy eri muodoissa olevaa aineistoa. Arvioinnista syntyviä asiakirjoja voivat olla esimerkiksi arvioijan tekemät kirjalliset arvioinnit tai opiskelijan kirjallinen itsearviointi, jotka voivat myös olla digitaalisessa muodossa. Arvioinnin dokumentoinnilla varmistetaan, että tehtyyn arviointiin voidaan tarvittaessa palata jälkikäteen esimerkiksi opiskelijan pyynnöstä.

7.8. Arvioinnin uusiminen, tarkistaminen ja oikaisu

Opiskelijan on tärkeä saada tietoonsa, onko hänellä mahdollisuus uusien osaamisen osoittamista ja miten hänen tulee toimia, jos hän on tyytymätön saamaansa arviointiin. Mikäli tehdystä osaamisen arvioinnista seuraa opiskelijalle epäselvyyttä tai tunnetta epätasa-arvoisesta kohtelusta, oppilaitoksen opetuksen toteuttajan tulee olla valmiita tarkistamaan tehtyjä arviointeja. Opiskelija voi pyytää rehtorilta arvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, edelleen aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

7.9. Todistus suoritetusta kurssista

Pirkan opiston vapaan sivistystyön yksittäisen opintopistekurssin suorittanut opiskelija maksaa normaalin kurssimaksun lisäksi 10 euron toimistomaksun, joka veloitetaan Koski-tietovarantoon kirjatun suorituksen jälkeen. Koski-tietovarantoon kirjatut suoritusmerkinnät ovat opiskelijan nähtävillä ja jaettavissa sähköisesti Oma opintopolku -palvelun kautta. Mikäli opiskelija haluaa Koski-tietovarantoon tallennetuista opintosuorituksistaan myös paperisen todistusasiakirjan, sellainen voidaan toimittaa pyynnöstä.

8. Liite: Pirkan opiston opintopistekurssit lv. 2026-2027

Pirkan opiston kansalaisopisto-opetuksen opetussuunnitelman liitteessä on esitelty Pirkan opiston tarjoamat opintopistekurssit lukuvuosisatasolla. Opintopistekurssitarjonta täydentyy tai vaihtelee lukuvuosittain.

Opintopistekurssien tarjontaan sisältyy lukuvuonna 2026–2027 kursseja seuraavilta ainealueilta: kielet, käsityö ja tekninen työ, tieto- ja viestintäteknikka, kuvataide ja muotoilu sekä musiikki.

8.1. Kielet

Kuva: Puhekuplia

Kielten opetuksen tavoitteet

Kansalaisopistojen kielikurssit ovat avoimia kaikille taustasta riippumatta. Kansalaisopistoissa voi opiskella arkielämän peruskielitaitoja alkeista alkaen tai syventää ja ylläpitää jo hankittua vieraan kielen taitoa.

Kieltenopetuksen tavoitteena on käytännön kielitaito. Taustalla on ajatus kielenkäyttäjistä sosiaalisena toimijana, jonka tavoitteena on toimia erilaisissa tilanteissa jonkin tavoitteen saavuttamiseksi.

Tavoitteena on myös opiskelijan opiskelutaitojen kehittäminen, omien vahvuuksien löytäminen sekä ohjaaminen omaehtoiseen opiskeluun.

Kielten opetusohjelman rakenne

Kansalaisopistojen kielikurssit vaihtelevat laajuudeltaan muutaman kerran lyhytkursseista koko lukuvuoden kestäviin kursseihin. Myös niiden painotukset vaihtelevat. Tyypillisesti kursseilla painotetaan suullista tuottamista ja puhutun kielen ymmärtämistä sekä kohdekielen maan kulttuuriin perehdyttämistä.

Opiskelijoita kannustetaan tavoitteelliseen kieltenopiskeluun tarjoamalla tasolta toiselle eteneviä kursseja.

Kielten taitotasot ja osaamisen arviointi

Kansalaisopiston kielikurssit sijoittuvat kielitaidon eurooppalaisen viitekehyksen taitotasoille (CEFR = Common European Framework, A1-C2). Taitotasot ohjaavat opiskelijaa oikean kurssin valinnassa. Eurooppalainen kielitaidon viitekehys on ohjeistus, jonka tarkoituksena on yhdenmukaistaa ja helpottaa saavutetun kielitaidon kuvailemista ja määrittelemistä.

A1 - Perustaso: Alkeet, suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa

A2 - Perustaso: Selviytyminen tyypillisissä matkailutilanteissa

B1 - Itsenäinen kielenkäyttäjä: Selviytyminen arkielämän tilanteissa

B2 - Itsenäinen kielenkäyttäjä: Selviytyminen esim. työelämässä

C1 - Taitava kielenkäyttäjä: Selviytyminen monissa vaativissa kielenkäyttötilanteissa

C2 - Taitava kielenkäyttäjä: Täsmällinen ja tilanteeseen sopiva kielenkäyttö myös vaativissa tilanteissa

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja. Arvioinnissa voi käyttää kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä sekä erilaisia omaehtoisia tuotoksia siten, että yksittäisten opiskelijoiden osaamisen arviointi ei vaikuta merkittävästi muun ryhmän toimintaan.

8.1.1. Espanja 1, alkeet (taso A1), 3 op

Tule opiskelemaan espanjan kieltä aivan alkeista aloittaen! Tämä kurssi ei edellytä ennako-osuamista. Opiskellaan arkielämän espanjaa suullista ilmaisutaitoa painottaen. Opitaan ääntämistä, perussanastoa ja rakenteita, sekä tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja elämänmenoon.

Lähiopetusta 50 tuntia, lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä.

Oppimateriaali: Uudistettu Buenas Migas 1 (Finn Lectura).

Suunniteltu toteutus lukuvuonna 2026–27: 2 ryhmää, Nokia ja Lempäälä

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin jälkeen opiskelija osaa:

Opetuksen tavoitteet

- tervehtiä ja kysyä kuulumisia
- esittäytyä, kertoa perusasiat itsestään ja lähipiiristään
- ilmaista ja kysyä hintaa ja ajankohtaa
- asioida baarissa tai kahvilassa ja hotellin vastaanotolla
- hallitsee kommunikaation kannalta olennaisia espanjan perusrakenteita

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Arvioinnissa käytetään kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä, ja arviointi perustuu pääasiassa oppitunneilla esille tulevaan osaamiseen. Arvioinnin tukena käytetään eurooppalaiseen viitekehukseen pohjautuvaa kielitaidon osaamiskriteeristöä. Kurssin hyväksytyt suorittaminen edellyttää osaamisen osoittamista vähintään taitotasolla A1.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija käyttää yleisimpiä tervehdyksiä sopivissa tilanteissa sekä osaa kysyä kuulumisia
- opiskelija osaa ilmaista nimensä, kansallisuutensa ja ammattinsa sekä kertoa kielitaidostaan, lähipiiristään ja harrastuksistaan
- opiskelija osaa ilmaista ja kysyä hintaa, kellonaikaa, viikonpäivää ja päivämäärää; hallitsee numerot 1–100
- opiskelija osaa tilata baarissa tai kahvilassa ja kirjautua hotelliin; hallitsee näihin tilanteisiin liittyviä fraaseja
- opiskelija tunnistaa ja osaa käyttää tavallista ruoka- ja juomasanastoa
- opiskelija muodostaa yksinkertaisia kysymyksiä ja hallitsee yleisimpien verbien (olla-verbis ja säännölliset verbis, dativiverbi gustar) taivutuksen preesensissä

8.1.2. Espanja 2 (taso A1.2), 3 op

Kurssi soveltuu espanjaa noin vuoden opiskelleille.

Opiskellaan arkielämän espanjaa suullista ilmaisutaitoa painottaen. Opitaan ääntämistä, perussanastoa ja rakenteita sekä tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja elämänmenoon.

Lähiopetusta 50 tuntia, lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä.

Oppimateriaali: Uudistettu Buenas Migas 1 (Finn Lectura), kappaleesta 6.

Suunniteltu toteutus lukuvuonna 2026–27: 2 ryhmää, Pirkkala ja Lempäälä

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija osaa

Opetuksen tavoitteet

- asioida ravintolassa ja kaupassa
- kysyä ja ilmaista tietä
- käyttää kommunikaation kannalta tärkeitä perusrakenteita

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana

opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- osaa tilata ravintolassa ja tehdä ostoksia
- käyttää monipuolisesti yleisintä ruoka- ja vaatesanastoa
- osaa kertoa vaivoistaan lääkärille käyttäen doler-verbiä
- osaa kysyä ja ilmaista tietä sekä ilmaista sijaintia hyödyntäen kaupunkisanastoa
- ymmärtää reittiohjeita ja sijainnin ilmauksia
- osaa vokaalinmuutosverbien taivutuksen

8.1.3. Espanja 3 (taso A1.3), Lempäälä, 3 op

Tämä kurssi sopii espanjaa noin kaksi vuotta opiskelleille.

Harjoitellaan perussanastoa ja arkisia kielenkäyttötilanteita sekä syvennetään kielen perusrakenteiden tuntemusta. Teemoja ovat muun matkailu, asuminen ja sosiaalinen elämä sekä meksikolainen ruokakulttuuri ja Amerikan espanja. Harjoitellaan lisää perfektin ja objektipronominien käyttöä ja uutena asiana opiskellaan preteritiä.

Lähiopetusta 50 tuntia, lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä.

Oppimateriaali: Uudistettu Buenas Migas 2 (Finn Lectura), kappaleesta 1.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin jälkeen opiskelija osaa:

Opetuksen tavoitteet

- kuvailla itseään sekä muita henkilöitä
- kommunikoida asumiseen ja sosiaaliseen elämään liittyvissä tilanteissa
- ymmärtää yksinkertaisia arkisia keskusteluja ja suullisia kuvauksia
- osaa kertoa menneistä tapahtumista

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- osaa kuvailla itseään sekä muita henkilöitä hyödyntäen ulkonäköön ja vaatetukseen liittyvää sanastoa
- osaa puhua kotiaskareista
- osaa kuvata asuntojen huoneita ja sisustusta sekä vuokrata asunnon
- saa tehdä ehdotuksia ystävälle ja reagoida ystävän ehdotuksiin
- osaa käyttää sosiaalisiiin tilanteisiin (esim. juhlat ja small talk) sopivia keskustelufraaseja
- osaa kirjoittaa lyhyen viestin (esim. kutsun)

- ymmärtää pääkohdat keskusteluista, joissa kuvaillaan henkilöitä tai puhutaan kotiaskareista tai asunnon vuokraamisesta
- osaa kertoa menneistä tapahtumista käyttäen perfektiä ja preteritiä

8.1.4. Espanja 3 (taso A1.3), Pirkkala, 3 op

Tämä kurssi soveltuu noin 2 vuotta espanjaa opiskelleille.

Opiskellaan lisää arkielämän espanjaa suullista ilmaisutaitoa painottaen. Opitaan ääntämistä, perussanastoa ja rakenteita, sekä tutustutaan espanjankielisten maiden kulttuuriin ja elämänmenoon. Aiheet ovat mm. navigointi kaupungilla, lääkärillä käynti, lentokentällä asioiminen, asunnon vuokraaminen ja Espanjan ja Amerikan espanjan erot. Kerrataan aiemmin opittua kuten adjektiivien vertailua ja akkusatiivipronominit ja opitaan perfekti, passiivimuoto sekä refleksiiviverbejä.

Lähiopetusta 50 tuntia, lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä.

Oppimateriaali: syyslukukaudella Uudistettu Buenas Migas 1 (Finn Lectura), kappaleesta 10, ja kevätlukukaudella Uudistettu Buenas Migas 2, kappaleesta 1.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää lauseita ja usein käytettyjä ilmauksia
- osaa kertoa rutiineistaan
- osaa kuvailla itseään ja muita
- osaa pyytää ja antaa ohjeita kaupungissa
- osaa kuvata yksinkertaisesti oireita lääkärin vastaanotolla
- hallitsee perustason rakenteita ja osaa käyttää harjoiteltuja sanoja ja vakioilmauksia
- osaa kertoa menneistä tapahtumista

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- ymmärtää ilmaisuja ja sanoja, jotka liittyvät tien ja ohjeiden kysymiseen
- ymmärtää rutiininomaisten keskustelujen sisällön kuten kotiaskareista keskustelu ja kodin kuvaus
- osaa käydä arkisia keskusteluja
- osaa kommunikoida tilanteissa, jotka vaativat yksinkertaista tiedonvaihtoa tutuista aiheista, kuten lääkärikäynti
- pystyy kuvailemaan yksinkertaisin lausein itseään, perhettään ja muita ihmisiä
- osaa ehdottaa suunnitelmia ystävilleen ja reagoida
- osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä

- osaa kertoa menneistä tapahtumista käyttäen perfektiiä

8.1.5. Italia 4 (taso A2), Lempäälä, 3 op

Tämä kurssi soveltuu italiaa noin kolme vuotta opiskelleille. Jatkamme italian perussanaston kartuttamista, keskeisten rakenteiden opiskelua ja tutustumista italialaiseen elämänmenoon.

Kurssilla tehdään paljon suullisia harjoituksia, jotta rohkeus käyttää italiaa erilaisissa tilanteissa vahvistuu. Syyskaudella teemoina on tien neuvominen ja kaupunkisanasto sekä vaate- ja kenkäkaupassa asiointi. Keväällä puhutaan lomapäivän suunnitelmista, säätiloista ja harrastuksista. Rakenteista mm. syvennetään passato prossimon tuntemusta, kerrataan pronomineja ja tutustutaan imperfektiin.

Lähiopetusta 50 tuntia, lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä.

Oppikirja: syksyllä Italiano con gusto 1 (Finn Lectura), kappaleesta 10, ja jatkoksi oppikirja Italiano con gusto 2.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija osaa

Opetuksen tavoitteet

- kuvailla kaupunkeja ja antaa reittiohjeita
- asioida vaate- ja kenkäkaupassa
- keskustella lomapäivän suunnitelmista

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- ymmärtää reittiohjeita ja osaa neuvoa tien eri kohteisiin kaupungilla paikanilmaisuja käyttäen
- käyttää adjektiiveja ja vertailumuotoja kaupunkiympäristön kuvailussa
- tuntee vaatesanastoa, osaa kysyä tuotteesta ja pyytää apua vaate- ja kenkäkaupassa sekä hallitsee kohteliaan kielen ostotilanteessa
- osaa tehdä suunnitelmia lomapäivälle ja keskustelee niistä
- hallitsee keskeisen sanaston säätilojen kuvailemiseen

8.1.6. Italia 4 (taso A2), verkkokurssi, 3 op

Verkkokurssi on tarkoitettu opiskelijoille, joilla on jo A2-tason italian taito ja jotka haluavat vahvistaa ilmaisuaan sekä laajentaa kielitaitoaan arjessa ja matkailussa. Tavoitteena on käyttää italiaa monipuolisesti ja saavuttaa varmempi A2-taso. Aihepiireinä ovat vapaa-aika ja harrastukset, arjen tavat ja oma elämä, nykyhetkestä ja menneestä kertominen, Suomen ja Italian maisemien kuvailu sekä Italian maantietoon liittyvä sanasto, ruoka ja ruoanlaitto sekä ohjeiden ja neuvojen antaminen ja reseptien ymmärtäminen.

Työskentelyssä käytetään puheharjoituksia, tehtäviä sekä pari- ja ryhmätyöskentelyä Zoomissa. Opetusta 50 oppituntia, lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä. Oppikirja: Italiano con gusto 2 (Finn Lectura).

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija osaa

Opetuksen tavoitteet

- asioida arjen vuorovaikutustilanteissa italiaksi
- kertoa itsestään, harrastuksistaan sekä nykyhetkestä ja menneistä tapahtumista
- kuvailla Suomen ja Italian maisemia sekä käyttää Italian maantietoon liittyvää sanastoa
- keskustella ruokaan ja ruoanlaittoon liittyvistä tottumuksista sekä ymmärtää reseptejä
- antaa ohjeita ja neuvoja käskymuodoilla sekä käyttää keskeisiä kielioppirakenteita viestinnän tukena

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytyt/hylätyt. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- ymmärtää arkipäivän aiheisiin liittyvää selkeää puhetta ja lyhyitä tekstejä
- osallistuu yksinkertaisiin keskusteluihin tutuissa tilanteissa
- kertoo itsestään, harrastuksistaan ja kokemuksistaan sekä nykyhetkessä että menneisyydessä
- kuvailee maisemia, paikkoja, ruokaa ja ympäristöä yksinkertaisin ilmaisin
- käyttää keskeisiä A2-tason kielioppirakenteita, kuten imperfektiä ja perfektiä
- ilmaisee toiveita, suunnitelmia ja mielipiteitä yksinkertaisesti konditionaalia ja muita perusrakenteita käyttäen
- tuottaa lyhyitä suullisia ja kirjallisia viestejä tutuista aiheista
- käyttää keskeistä sanastoa ja rakenteita niin, että viesti on pääosin ymmärrettävä ja ääntäminen riittävää viestinnän kannalta

8.1.7. Kreikka 5 (taso A1.3), Nokia, 3 op

Kurssi sopii noin neljä vuotta kreikkaa opiskelleille.

Harjoittelemme arkisia kielenkäyttötilanteita keskustelutehtävien avulla ja opimme uutta mm. asumiseen liittyvää sanastoa. Rakenteista opiskelemme lisää pronomineja, verbien konjuktivien sekä aoristin.

Lähiopetusta 50 oppituntia, lisäksi opiskelijan henkilökohtaista työskentelyä. Oppikirja: Epikoinoniste ellinika 1, syyskuussa kappaleesta 16.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija osaa

Opetuksen tavoitteet

- kertoa tulevaisuuden ja menneisyyden tapahtumista
- puhua ruoasta ja asumisesta
- esittää tarvetta, toivetta ja suunnitelmaa
- ilmaista mielipiteensä

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksyty/hylätty. Vain hyväksyty suoritus kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- käyttää monipuolisesti sanastoa, joka liittyy arkielämään Kreikassa
- käyttää verbien futuuri- sekä imperfektimuotoa puheessa
- tunnistaa ja käyttää asumiseen liittyviä sanoja
- hallitsee hotellissa majoittumiseen tarvittavan sanaston ja fraasit

8.2. Käsityö ja tekninen työ

Kuva: Puukontaontaa

Käsityön opetuksen tavoitteet

Kansalaisopistojen käsityön kurssit ovat avoimia kaikille taustasta riippumatta. Käsityön opetuksen tavoitteena on oppia erilaisia käsityötekniikoita ja osata käyttää niissä tarvittavia työvälineitä ja materiaaleja yksilöllisten tuotteiden valmistuksessa. Tavoitteena on myös oppia tuotteiden valmistusprosessin vaiheet suunnittelusta aina valmiin tuotteen viimeistelyyn. Työskentelyprosessin itsearviointi ja tuotteen huolto huomioiden tuotteiden elinkaari ja vastuullisuus materiaalivalinnoissa ovat tärkeitä opittavia asioita käsityön opetuksessa. Käsityön opetuksessa autetaan löytämään oma ilmaisutapa. Opetuksessa innostetaan itsensä jatkuvaan kehittämiseen ja uuden oppimiseen. Kädentaitojen arvostaminen, käsityöperinteen ja suomalaisen käsityökulttuurin tuntemus lisääntyy. Käsityön opetuksessa edistetään lisäksi heterogeenistä ryhmässä tapahtuvaa vertaisoppimista ja sosiaalisuutta.

Käsityön opetusohjelman rakenne

Kansalaisopistojen käsityön kurssit vaihtelevat laajuudeltaan muutaman kerran lyhytkursseista koko lukuvuoden kestäviin kursseihin. Myös niiden painotukset vaihtelevat.

Käsityön taitotasot ja osaamisen arviointi

Kurssit voidaan karkeasti jaotella kolmeen tasoon:

Alkeistaso (A) Opiskelija hallitsee auttavasti suunnittelu- ja työskentelyprosessin. Valmiudet itsenäiseen työskentelyyn, työvälineiden hallintaan ja omaleimaisen tuotteen aikaansaamiseen vaatii runsaasti ohjausta ja tukea. Työn jälki voi olla huolimaton ja epävarmaakin. Opiskelija pitäytyy valmiissa malleissa.

Perustaso (B) Opiskelija selviytyy melko itsenäisesti työskentelystä, mutta turvautuu melko paljon valmiisiin ratkaisumalleihin yksilöllisyyden kustannuksella. Hän hallitsee tarvittavat tekniikat ja työvälineet, mutta tarvitsee vielä apua.

Jatkotaso (A) Opiskelija osaa suunnitella ja valmistaa omaleimaisen tuotteen, jossa on rohkeasti sovellettu opittua. Johdonmukaisuus ja uskallus omien ideoiden toteuttamiseen on vahvaa. Lopputulos on huolellisesti työstetty ja suunnitelman mukainen.

Käsityön kursseilla on tyypillistä, että opiskelijoiden lähtötaso on vaihteleva.

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin. Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja osana kurssin opetusta. Arvioinnissa voi käyttää kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä sekä erilaisia omaehtoisia tuotoksia siten, että yksittäisten opiskelijoiden osaamisen arviointi ei vaikuta merkittävästi muun ryhmän toimintaan.

8.2.1. Puukontaonta, 4 op

Valmistamme erilaisia puukkoja omien toiveiden ja tarpeiden mukaan. Opit terän taonnan vaiheet lämpökäsittelyineen, kahvan ja helojen valmistuksen sekä nahkatupen ompelun ja värjäyksen. Tavoitteena on oppia valmistamaan hyvin vuoleva, perinteinen hiiliteräspuukko sekä siihen tuppi kaikkine työvaiheineen. Ota mukaan omat henkilökohtaiset suojaimet eli silmäsuojat, kuulosuojat, haalarit ja hanskat. Opettaja voi avustaa materiaalin hankinnassa. Ahjon kaasu (24 € / lukuvuosi) sisältyy kurssin hintaan.

Jos tavoitteenasi on suorittaa puukkosepän ammattitukinto, antaa tämä kurssi siihen hyvät pohjatiedot.

Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, ellei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää muotokielen perusteet ja osaa suunnitella oman puukon
- osaa takoa puukon terän
- osaa teroittaa ja viimeistellä terän
- osaa muotoilla kahvan
- osaa koota puukon
- osaa valmistaa puukkoon sopivan tupen

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Halutessasi voit saada tästä kurssista opintopisteitä ja suoritusmerkinnän Oma opintopolku-palveluun.

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön (puukonvalmistuksen kaikkien työvaiheiden suorittaminen ilman kriittisiä puutteita). Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija laatii ohjatusti suunnitelman puukon valmistamisesta huomioiden mittasuhteet, käytettävyyden ja estetiikan
- opiskelija muotoilee ja viimeistelee puukon terän takomalla sekä hiomalla
- opiskelija hallitsee terän lämpökäsittelyn ja tuntee sen merkityksen
- opiskelija teroittaa terän tahkolla
- opiskelija muotoilee puukon kahvan suunnitelman mukaisesti ja viimeistelee sen
- opiskelija kokoaa puukon siten, että se on tarkoituksenmukainen ja kestävä
- opiskelija valmistaa ja viimeistelee puukolle sopivan nahkatupen
- opiskelija huomioi työturvallisuuden kaikissa työskentelyn vaiheissa

8.3. Tieto- ja viestintäteknikka

Kuva: Tietokoneen ääressä

Tietotekniikan opetuksen tavoitteet

Tietotekniikkaopetuksen tavoitteena on tukea kansalaisen digitaalista arkea. Opetustarjonnassa on laitteiden, käyttöliittymien sekä palveluiden opetusta liittyen tieto- ja viestintäteknikkaan, mobiililaitteisiin ja tietosuojaan.

Tietotekniikan opetusohjelman rakenne

Tieto- ja viestintäteknikan opetusta järjestetään pääasiassa ryhmissä lähi- ja verkko-opetuksena.

Tietotekniikan taitotasot ja osaamisen arviointi

Alkeistaso (A)

Tietotekniikan peruskäytön osaamisen tavoite on opiskelijan arjen digitaitoihin liittyvistä tilanteista selviytyminen ja laitteiden käyttöön sekä niiden hallintaan liittyvän pelon ja arkuuden hälventäminen. Digitaidot ovat nykyajan kansalaistaitoja, joita ilman ei tule toimeen. Esimerkiksi verkkopankin tai sähköisten terveyspalveluiden käyttö on edellytys nyky-yhteiskunnassa toimimiselle.

Perustaso (B)

Tietotekniikan taitoja ylläpitävä koulutus vahvistavaa opiskelijan osaamista esimerkiksi sähköpostin, tekstinkäsittelyn tai sosiaalisen median käytössä. Opiskelu motivoi opiskelijaa löytämään omia kiinnostuksen kohteita tietotekniikan ja median alalta.

Jatkotaso (C)

Soveltavien taitojen avulla opiskelija osaa toimia sisällöntuottajana, pyrkiä itsenäiseen ongelmanratkaisuun ja ajankohtaisten digiajan ilmiöiden kohtaamiseen (esim. tietoturva) digiasioissa sekä vahvistaa opiskelijan kiinnostuksen kohteita ja kannustaa itseohjautuvaan oppimiseen.

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja. Arvioinnissa voi käyttää kurssin ja oppimateriaalin tehtäviä sekä erilaisia omaehtoisia tuotoksia siten, että yksittäisten opiskelijoiden osaamisen arviointi ei vaikuta merkittävästi muun ryhmän toimintaan.

8.3.1. Tekoälyn tehokäyttäjä – tee tekoälystä oma työparisi, verkkokurssi, 2 op

Haluatko käyttää ChatGPT:tä tehokkaammin omassa työssäsi tai arjessasi?

Tällä kurssilla opit räätälöimään ChatGPT:n vastaamaan juuri omia tarpeitasi – esimerkiksi tekstien tuottamiseen, tiedostojen käsittelyyn ja projektien hallintaan.

Kurssilla opit mm.:

- luomaan oman kustomoidun ChatGPT-version
- parantamaan tekstien laatua ja sujuvuutta
- automatisoimaan tiedostojen ja tiedon käsittelyä
- hyödyntämään ChatGPT:tä projektien ja asiakastyön tukena

Kurssi on suunnattu sinulle, joka olet jo käyttänyt ChatGPT:tä peruskäytössä ja haluat ottaa siitä enemmän irti.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- osaa käyttää ChatGPT:tä tavoitteellisesti ja tehokkaasti omassa työssään tai arjessaan
- osaa suunnitella ja luoda kustomoidun GPT-version rajattuun käyttötarkoitukseen
- osaa arvioida ChatGPT:n tuottaman sisällön laatua, luotettavuutta ja käyttökelpoisuutta
- tunnistaa ChatGPT:n käytön keskeiset eettiset kysymykset ja osaa toimia vastuullisesti
- osaa kuvata ja perustella omaa ChatGPT:n käyttöä valitussa esimerkkitilanteessa

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Hyväksytyt suoritukset edellyttävät, että opiskelija osallistuu

opetukseen ja harjoituksiin, toteuttaa kurssilla ohjatun käytännön harjoitustehtävän, jossa osoittaa ymmärtävänsä ChatGPT:n vastuullisen ja tavoitteellisen käytön. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Arviointikriteerit: Opiskelija

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- toteuttaa ohjatun käytännön harjoitustehtävän, jossa hän luo tai muokkaa kustomoidun GPT-ratkaisun rajattuun käyttötarkoitukseen
- kuvaa ymmärrettävästi, mihin tarkoitukseen ratkaisua käytetään ja miten se tukee valittua tehtävää
- reflektoi ChatGPT:n käytön hyötyjä ja rajoituksia sekä huomioi vastuullisen käytön periaatteita

8.3.2. Johdatus 3D-suunnitteluun Blenderillä, 1 op

Verkkokurssilla perehdyt 3D-suunnittelun perusteisiin suosittua ja maksutonta Blender-ohjelmistoa käyttäen.

Kurssi sopii aloittelijoille, eikä aiempaa kokemusta 3D-mallinnuksesta tarvita. Opi hahmottamaan 3D-tilaa, luomaan ja muokkaamaan yksinkertaisia 3D-malleja sekä tekemään perusanimaatioita. Lisäksi tutustut siihen, miten valokuvista voidaan tuottaa 3D-malleja tekoälyn avulla.

Verkkokurssi antaa valmiuksia jatkaa harrastusta tai syventää osaamista esimerkiksi visualisoinnin ja pelisuunnittelun parissa.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija

Opetuksen tavoitteet

- osaa käyttää Blender-ohjelman perustoimintoja ja navigoida 3D-ympäristössä
- osaa luoda ja muokata yksinkertaisia 3D-malleja
- ymmärtää 3D-mallinnuksen ja animaation peruseräperiaatteet
- osaa tuottaa yksinkertaisen 3D-mallin tai lyhyen animaation
- tunnistaa tekoälyn mahdollisuuksia 3D-mallien tuottamisessa valokuvien pohjalta

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on opiskelijalle vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana osana opetusta sekä kurssilaisen tekemillä harjoitustöillä. Hyväksytyt suoritukset edellyttävät osallistumista opetukseen sekä harjoitustehtävän palauttamista. Vain hyväksytyt suoritukset kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Arviointikriteerit: Opiskelija

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- hallitsee Blenderin peruskäyttöliittymän ja osaa liikkua 3D-avaruudessa
- osaa siirtää, kiertää ja skaalata 3D-objekteja

- on tuottanut vähintään yhden yksinkertaisen 3D-mallin tai animaation annettujen ohjeiden mukaisesti
- on osallistunut opetukseen ja tehnyt kurssin keskeiset harjoitustehtävät
- ymmärtää peruserätyöt 3D-mallien tuottamisesta tekoälyn avulla

8.4. Kuvataide ja muotoilu

Kuva: Siveltimen jälkeä

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet

Kuvataideopetuksen tavoitteena on tukea ja kehittää opiskelijan kuvallista ja visuaalista ajattelua, kuvanlukutaitoa ja taiteentuntemusta. Opiskelija tutustuu kuvataiteeseen historiallisena ja ajankohtaisena ilmiönä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia oppia erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja kuvallisen ilmaisun menetelmiä. Kuvataideopetus lisää opiskelijan toiminnallisia valmiuksia ja edistää hyvinvointia.

Kuvataiteen opetusohjelman rakenne

Kursseja on taiteen perusteet hallitseville sekä edistyneemmille opiskelijoille. Lyhyt- ja viikonloppukursseilla voi kokeilla uusia ilmaisumuotoja tai työtapoja, täydentää jo oppimaansa sekä keskittyä intensiivisesti johonkin teemaan tai tekniikkaan.

Pirkan opisto tarjoaa aikuisille visuaalisten taiteiden perusopetusta laajan oppimäärän mukaan. Laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perus- ja syventävistä opinnoista. Pirkan opiston kuvataidekoulun aikuisopiskelijat voivat halutessaan sisällyttää *P/S- tai *S -merkinnöillä otsikoituja vapaan sivistystyön opintopistekursseja osaksi valinnaisia opintoja kuvataiteen perusopetuksessa.

Kuvataiteen taitotasot ja osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Kuvataiteen opintopistekursseilla osaamisen arviointi on vapaan sivistystyön opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja.

8.4.1. Sukelletaan akvarellin maailmaan *P/S, 1 op

Tule kokeilemaan eri tapoja maalata akvarelleja. Kurssilla tutustumme erilaisiin akvarellitekniikoihin kuten märkää märeille, laseeraus-, roiske-, suolamaalaus- ja kuivasivellintekniikkaan. Kurssi sopii sekä aloittelijoille että pidempään maalanneille. Opettaja antaa yksilöllistä ohjausta kunkin oman tason mukaan. Voit toteuttaa kurssilla maalauksia omista aiheista tai työskennellä opettajan antamien aiheiden parissa. Ota kurssille mukaan: omat akvarellivärit, 300 g/m² akvarellipaperia, akvarellisiveltimiä, lyijykynä ja luonnostelupaperia. Kurssilta voi myös lunastaa tukevaa akvarellipaperia ja liimapaperia.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- tietää, mitä akvarelliväri on
- osaa työskennellä akvarelliväreillä monipuolisesti
- ymmärtää, millaiset työvälineet ja materiaalit ovat sopivia akvarellimaalaukselle
- huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista
- ymmärtää huolehtia työympäristönsä suojaamisesta ja siisteydestä

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- opiskelija suunnittelee ja toteuttaa akvarelliharjoituksia
- opiskelija osaa käyttää tekniikoita ja materiaaleja mielenkiintoisesti luodessaan omia teoksia
- opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista

8.4.2. Kuvanveisto *P/S, 4 op

Kuvanveistokurssilla valmistetaan reliefi seinälle tai veistos sisätiloihin tai puutarhaan. Kurssilla ensimmäistä kertaa olevat oppivat kuvanveiston perustekniikoita, kuten savimuovailua, muotin tekoa ja kipsi- sekä betonivalua. Ensin suunnitellaan ja valmistetaan reliefi eli korko- tai kohokuva ja sen jälkeen tutustutaan kolmiulotteiseen muotoon. Kurssilla aikaisemmin olleilla on perustekniikoiden lisäksi mahdollisuus kokeilla monimutkaisempia valumuotteja sekä veistoksen rakentamista kankaasta ja kipsistä, paperimassasta ja muista materiaaleista.

Kurssilta voi lunastaa perusmateriaalit. Kurssi kestää koko lukuvuoden. Kevään kurssimaksu laskutetaan, jollei osallistumista peruta toimistoon marraskuun loppuun mennessä.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Koko lukuvuoden kestävän kurssin laajuus on 4 opintopistettä.

Lisätietoja vaihtoehtoisesta 1 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä lyhyt kuvanveiston tutustumisjakso, joka sisältää 24 tuntia lähiopetusta ja vastaa laajuudeltaan yhtä opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston eri menetelmiin ja kipsimuotin tekemiseen. Yhden opintopisteen tutustumisjakson aikana suunnitellaan ja valmistetaan reliefi.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- on tutustunut perinteisen kuvanveiston eri menetelmiin
- osaa ja uskaltaa rohkeasti kokeilla ja käyttää erilaisia kuvanveistoon liittyviä perustekniikoita
- kykenee muovailemaan savesta ja muista materiaaleista kolmiulotteisia hahmoja havainnon tai mielikuvan pohjalta
- on tutustunut kipsimuotin tekemiseen ja betonivaluun

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa veistoksen.
- Opiskelija käyttää eri työvaiheissa apuna kuvanveiston eri tekniikoita.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

8.4.3. Piirustuksen ja maalauksen työpaja *P/S, 3 op

Toteuta unelmasi ja tule rohkeasti kokeilemaan erilaisia piirustus- ja maalausmenetelmiä! Kurssi soveltuu niin alkajille kuin jatkajillekin. Alkajille perustietoa piirustus- ja maalaustekniikoista – ensimmäisellä kerralla voit tulla ilman omia välineitä. Jatkajille itsenäinen aihe- ja materiaalivalinta, jossa tavoitteena on useamman työn kokonaisuus. Halukkaat saavat opettajalta teemoja ja ideoita työskentelyn pohjaksi. Taiteen perusopetuksen opiskelijoille on mahdollisuus syventää osaamistaan tai työstää itsenäistä näyttelyprojektia.

Kurssi kestää koko lukuvuoden. Lähiopetusta 72 oppituntia, lisäksi opiskelijan itsenäistä työskentelyä.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää perusteet havaintoon perustuvasta piirustuksesta ja maalauksesta
- ymmärtää värin merkityksen valon ja varjon kuvaamisessa
- ymmärtää sommittelun perusteet
- osaa käyttää erilaisia piirustus- ja maalaustekniikoita tarkoituksenmukaisesti
- osaa koostaa teemallisen kokonaisuuden omista teoksistaan

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa useamman maalauksen tai piirustuksen kokonaisuuden, joissa näkyy opiskelijan osaaminen havaintoon perustuvasta työskentelystä.
- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa useamman maalauksen tai piirustuksen kokonaisuuden, joissa näkyy opiskelijan osaaminen valon ja varjon kuvaamisesta ja sommittelusta.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

8.4.4. Maalaustekniikoita ja materiaalikokeiluja *S, 3 op

Työskentelemme öljy- ja/tai akryyliväreillä erilaisille pohjamateriaaleille esimerkiksi kankaalle, puulevyille tai pleksille. Tutustumme tämän päivän maalaustaiteeseen ja sen moninaisiin tapoihin ilmaista elettyä elämää. Käymme läpi erilaisia maalaustekniikoita ja materiaalikokeiluja, joista kukin saa valita itselleen mieluisimmat tekniikat. Halukkaat voivat myös tutustua pleksimaalauksen perusteisiin. Opiskelija saa eväitä myös itsenäiseen työskentelyyn ja saa tukea oman ilmaisun löytämiseen.

*S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin opintoihin.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää akryyli- ja öljyväreiden käytön periaatteet
- ymmärtää, millaiset pohjat ja työvälineet soveltuvat kullekin materiaalille
- oppii ilmaisun ja tulkinnan taitoja
- kehittää visuaalista lukutaitoaan tutkimalla nykytaiteen aiheita ja erilaisia tekniikoita ja menetelmiä
- huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija kokeilee ohjatusti erilaisia materiaaleja ja tekniikoita.
- Opiskelija suunnittelee, luonnostelee ja toteuttaa maalauksen, jossa näkyy kurssin tavoitteiden mukainen osaaminen.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

8.4.5. Puupiiirros *P/S, 1 op

Kurssilla opitaan puupiiirroslaatan valmistaminen, kaiverrus ja vedostaminen. Teemme yksivärisen ja kaksivärisen puupiiirroksen sekä monivärisen katoavan laatan puupiiirroksen. Halukkaat voivat osallistua yhteiseen teemaan, joka on ”Luonto ja ihminen”. Mukaan voit ottaa aikaisempia laattoja ja öljyvärejä, jos niitä löytyy. Kurssi sopii sekä alkaville että puupiiirrosta jo tehneille. Perusmateriaalin voit lunastaa kurssilta.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- osaa valita puupiirostyöskentelyyn oikeat materiaalit
- osaa käyttää veitsiä, talttoja ja kaivertimia tarkoituksenmukaisesti
- osaa käyttää öljyväripohjaisia painovärejä
- osaa säilyttää käyttämänsä tarvikkeet asianmukaisesti
- ymmärtää huolehtia työturvallisuudesta, työympäristönsä suojaamisesta ja siisteydestä

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja kaivertaa piirroksen painolaatalle.
- Opiskelija ottaa painolaatalta vedoksia.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit sekä osaa käyttää niitä oikein ja mielenkiintoisesti.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

8.4.6. Luova ja intuitiivinen maalaus *P/S, 1 op

Kurssilla käännytään sisäänpäin ja etsitään sieltä nousevia maalausaiheita. Teemme erilaisia mielikuva- ja hiljentymisharjoituksia. Herkistytään kokemaamme maalaten ja kirjoittaen sekä olemalla sanoitta kuvan äärellä. Kyseessä on kehollinen ja kokemuksellinen kokonaisuus, jossa jokainen käy omaa matkaansa. Harjoitellaan rohkeaa ja kokeilevaa lähestymistapaa itseilmaiselle. Syys- ja kevätlukukaudella on eri aiheet, voit siis tulla mukaan kesken kurssin.

Ensimmäiselle kerralle mukaan: Kirjoitusvihko, vesivärit, sivellin, A3 akvarellipaperia ja vapaavalintaisia piirtimiä, kuten puuvärit, vahaliidut. Muu ohjeistus koskien materiaaleja annetaan kurssin alussa. Syys- ja kevätlukukaudella käsitellään erilaisia aihepiirejä.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- Opiskelija ymmärtää intuitiivisen maalauksen merkityksen ja hyödyt
- Opiskelija osaa harjoittaa tekemiseen syventymistä ja keskittymiskykyä
- Opiskelija osaa havainnoida taiteen tekemisen prosessimaisuutta
- Opiskelija on saanut lisää kokeilunhalua ja uteliaisuutta eri ilmaisumuodoille
- Opiskelija on tutustunut luoviin tapoihin käyttää välineitä ja materiaaleja

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija uskaltaa heittäytyä uusiin harjoitteisiin ja tuottaa niiden pohjalta kuvia/tekstiä.
- Opiskelija osaa käyttää erilaisia materiaaleja mielenkiintoisesti ja luovalla tavalla omassa työskentelyssään.
- Opiskelija harjoittelee sanallistamaan sisäistä prosessia yksin ja ryhmässä.
- Opiskelija valitsee omaan työhönsä parhaiten sopivat työvälineet ja materiaalit.
- Opiskelija huolehtii käyttämisestään työvälineistä ja materiaaleista.

8.4.7. Sunnuntaiateljee A *P/S, 3 op

Sunnuntaiateljee on kuvataiteen vuorovaikutteinen työpaja, joka antaa mahdollisuuden itsenäiseen ja ohjattuun työskentelyyn maalauksen, grafiikan (itsenäinen) ja kuvanveiston alueella. Kurssilta voit lunastaa kuvanveiston perusmateriaalit. Sunnuntaiateljee soveltuu myös taidekoulun työpajaopintoihin. Kurssi kestää koko lukuvuoden.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Koko lukuvuoden kestävän kurssin laajuus on 3 opintopistettä.

Lisätietoja vaihtoehdoisesta 1 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä lyhyt kuvanveiston tutustumisjakso, joka sisältää 24 tuntia lähiopetusta ja vastaa laajuudeltaan yhtä opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut

kuvanveiston eri menetelmiin ja kipsimuotin tekemiseen. Yhden opintopisteen tutustumisjakson aikana suunnitellaan ja valmistetaan reliefi.

Lisätietoja vaihtoehdoista 1,5 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä joko syyslukukauden tai kevätlukukauden mittainen opintokokonaisuus. Lähiopetusta on 36 tuntia, joka vastaa laajuudeltaan 1,5 opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston, grafiikan ja maalaustaiteen eri materiaaleihin ja menetelmiin. 1,5 opintopisteen aikana kokeillaan, suunnitellaan ja valmistetaan yksi taideteosta **ohjatusti** kullakin menetelmällä tai vaihtoehtoisesti opiskelija voi suunnitella ja valmistaa kolme teosta yhdellä menetelmällä.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- syventää erilaisten maalaustekniikoiden hallintaa ja/tai
- syventää erilaisten grafiikan menetelmien hallintaa ja/tai
- syventää kuvanveiston työvaiheiden osaamista
- oppii keskustelemaan omasta ja muiden taiteesta

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa itsenäisesti grafiikkoja
- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa ohjatusti maalauksia tai veistoksia
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista
- Opiskelija pystyy keskustelemaan omista taiteellisista tavoitteistaan ryhmässä

8.4.8. Sunnuntaiateljee B *S, 3 op

Sunnuntaiateljee on kuvataiteen vuorovaikutteinen työpaja, joka antaa mahdollisuuden itsenäiseen ja ohjattuun työskentelyyn maalauksen, grafiikan (itsenäisesti) ja kuvanveiston alueella. Kurssilta voit lunastaa kuvanveiston perusmateriaalit. Soveltuu myös taidekoulun työpajaopintoihin.

Kurssi kestää koko lukuvuoden

*S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventävien opintojen valinnaisiin kursseihin.

Koko lukuvuoden kestävän kurssin laajuus on 3 opintopistettä.

Lisätietoja vaihtoehdoista 1 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä lyhyt kuvanveiston tutustumisjakso, joka sisältää 24 tuntia lähiopetusta ja vastaa

laajuudeltaan yhtä opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston eri menetelmiin ja kipsimuotin tekemiseen. Yhden opintopisteen tutustumisjakson aikana suunnitellaan ja valmistetaan reliefi.

Lisätietoja vaihtoehdoisesta 1,5 opintopisteen suoritustavasta:

Pirkan opiston aikuisten kuvataidekoululaisilla on vaihtoehtoinen mahdollisuus suorittaa tämän kurssin sisällä joko syyslukukauden tai kevätlukukauden mittainen opintokokonaisuus. Lähiopetusta on 36 tuntia, joka vastaa laajuudeltaan 1,5 opintopistettä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu, että opiskelija on tutustunut kuvanveiston, grafiikan ja maalaustaiteen eri materiaaleihin ja menetelmiin. 1,5 opintopisteen aikana kokeillaan, suunnitellaan ja valmistetaan yksi taideteos itsenäisesti kullakin menetelmällä tai vaihtoehtoisesti opiskelija voi suunnitella ja valmistaa kolme teosta yhdellä menetelmällä.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- syventää ja laajentaa erilaisten maalaustekniikoiden hallintaa ja/tai
- syventää ja laajentaa erilaisten grafiikan menetelmien hallintaa ja/tai
- syventää ja laajentaa kuvanveiston työvaiheiden osaamista
- oppii keskustelemaan omasta ja muiden taiteesta

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa itsenäisesti grafiikkoja
- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa ohjatusti maalauksia tai veistoksia
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista
- Opiskelija pystyy keskustelemaan omista taiteellisista tavoitteistaan ryhmässä

8.4.9. Metalligrafiikan työpaja *P/S, 1 op

Grafiikan työpajassa voit valmistaa kuivaneula-, viivasyövytys-, pehmeäpohja- ja akvatintamenetelmillä syväpainografiikan työn. Sinun on mahdollista tehdä myös useamman laatan värigrafiikkaa, kopiosyövytystä ja/tai carborundum-menetelmän avulla mehevämpää jälkeä. Kuviollisilla väripapereilla ja chine collé-menetelmällä saat lisää struktuuria työhösi. Kaikkia näitä eri tekniikoita ja materiaaleja yhdistämällä voit luoda kerroksellisia moninaisia maailmoja. Jokainen voi edetä henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Kurssilla aikaisemmin olleet voivat ottaa vanhoja töitä mukaan ja jatkaa niitä. Kurssilta voi lunastaa perusmateriaalit.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija:

Opetuksen tavoitteet

- osaa valita metalligrafiikan tekemiseen oikeat materiaalit
- osaa käyttää metalligrafiikan työvälineitä tarkoituksenmukaisesti
- osaa käyttää öljyväripohjaisia painovärejä
- osaa säilyttää käyttämänsä tarvikkeet asianmukaisesti
- ymmärtää huolehtia työturvallisuudesta, työympäristönsä suojaamisesta ja siisteydestä

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytyt/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija suunnittelee ja valmistaa painolaatan.
- Opiskelija ottaa painolaatalta vedoksia.
- Opiskelija merkitsee ja signeeraa omat grafiikanvedoksensa.
- Opiskelija huolehtii käyttämistään työvälineistä ja materiaaleista.

8.4.10. Värioppi ja sommittelu *P/S, 0,5 op

Tule syventymään väriopin ja sommittelun pariin!

Kurssin runko:

Päivä 1: Värioppia Johannes Ittenin mukaan. Käymme läpi Ittenin seitsemän väririnnastusta ja kertaamme 12-osaisen väriympyrän periaatteet. Teemme aiheen mukaisia harjoituksia akvarelli- tai öljyväreillä.

Päivä 2: Värien vuorovaikutusta Josef Albersin jäljillä. Tutustumme Albersin havaintoihin värien vuorovaikutuksesta ja teemme harjoituksia käyttämällä erilaisia sävypapereita.

Päivä 3: Sommittelun teoriaa (Paul Kleen mukaan), jonka pohjalta tehdään harjoitustehtäviä käyttäen edellisillä kerroilla ollutta tekniikkaa tai erilaisia piirtimiä. Tekniikan valinta oman tarpeen mukaan.

Sävypaperit sisältyvät kurssimaksuun. Ota mukaasi akvarelli- ja/tai öljyvärit ja niille soveltuvat välineet ja paperit.

*P/S = Kurssi hyväksytään aikuisten kuvataiteen perusopetuksen syventäviin ja perusopintoihin.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin käytyään opiskelija

Opetuksen tavoitteet

- ymmärtää väriopin ja sommittelun teoriaa ja osaa niiden peruskäytännöt
- osaa sekoittaa eri värejä ja luoda värisommitelmia
- ymmärtää värien eri vuorovaikutussuhteita
- syventyy värien käyttöön valitsemallaan mediumilla

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

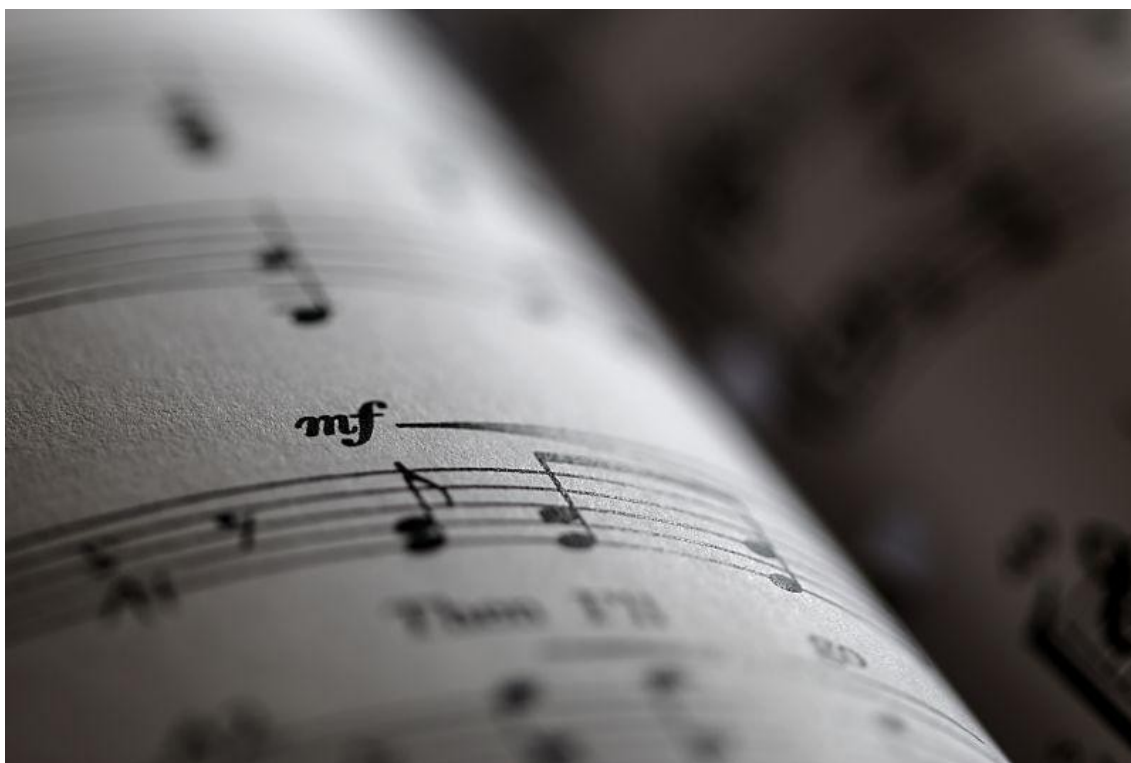
Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Arviointikriteerit: opiskelija

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- pystyy soveltamaan väriopin ja sommittelun tekniikoita omassa taiteellisessa tekemisessään.
- ymmärtää väriopin ja sommittelun teorioiden perusteet.
- hallitsee värien sekoittamisen ja käytön valitsemallaan mediumilla.

8.5. Musiikki

Kuva: Nuotteja

Musiikin opetuksen tavoitteet

Musiikin opetuksen tavoitteena on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle, antaa valmiuksia musiikin itsenäiseen harrastamiseen sekä opiskelijan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla kouluasteilla.

Musiikin opetusohjelman rakenne

Pirkan opistossa musiikkia voi opiskella sekä vapaan sivistystyön oppiaineena kansalaisopistossa että taiteen perusopetuksen opintoina musiikkiopistossa. Sekä musiikin vapaan sivistystyön että taiteen perusopetuksen kurssitarjontaan sisältyy yksilöopetusta eri instrumenteissa, ryhmäopetusta (kuorot, orkesterit) sekä musiikin hahmottamisen opetusta.

Musiikkiopisto tarjoaa laajan oppimäärän mukaista opetusta ensisijaisesti lapsille ja nuorille Nokialla, Pirkkalassa, Lempäälässä ja Vesilahdessa. Myös aikuiset voivat opiskella musiikkiopistossa. Laajan oppimäärän opinnot muodostuvat perus- ja syventävistä opinnoista. Pirkan opiston opiskelijat voivat sisällyttää *P/S- tai S* -merkinnöillä otsikoituja vapaan sivistystyön opintopistekursseja osaksi laajan oppimäärän opintojaan.

Musiikin osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi tehdään vertaamalla opiskelijan osaamista kurssin osaamistavoitteisiin ja niistä johdettuihin arviointikriteereihin.

Musiikin opintopistekursseilla osaamisen arviointi on vapaan sivistystyön opiskelijalle vapaaehtoista. Osaaminen arvioidaan, mikäli opiskelija antaa suostumuksensa arvioinnille kurssin aluksi. Opiskelijan osaamisen arvioinnista vastaa kurssin opettaja.

8.5.1. Musiikin hahmottaminen 1–2 *P, verkkokurssi, 2 op

Kurssi koostuu kahdesta tasosta, joilla tutustutaan musiikin perusrakenteisiin: nuotteihin, rytmeihin, asteikkoihin, soituihin ja intervallien hahmottamiseen. Kurssilla lauletaan, kuunnellaan ja kirjoitetaan musiikkia, sekä luodaan omia sävellyksiä ja sovituksia soittimilla ja teknologian avulla. Monipuoliset harjoitukset kattavat myös kuorotyypit, eri musiikkityylit ja soittimet. Oppilas oppii toimimaan sekä itsenäisesti että ryhmässä, ja hyödyntämään omaa soitinosaamistaan osana hahmotustaitojen kehittämistä.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- Vahva perusta musiikin hahmottamisen taidoille käytännönläheisesti ja kokonaisvaltaisesti sekä syventää jo opittuja tietoja.
- Oppilas oppii tunnistamaan ja tuottamaan musiikillisia rakenteita, käyttämään omaa instrumenttia osana oppimista, sekä ilmaisemaan itseään improvisoiden ja säveltäen.
- Kurssi kannustaa musiikilliseen luovuuteen, kuunteluun ja yhteismusisointiin.

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin arviointi perustuu oppilaan aktiiviseen osallistumiseen, harjoitusten toteutumiseen sekä musiikillisten taitojen kehittymiseen kurssin aikana. Oppilas osoittaa edistymistä muun muassa sävel- ja rytmitajussa, nuotinlukutaidossa, luovassa ilmaisussa ja musiikillisessa ymmärryksessä. Arvioinnissa otetaan huomioon myös oma-aloitteisuus, yhteistyötaidot ja kyky soveltaa opittua käytännössä.

Vapaan sivistyksen opiskelijoille osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksytty/hylätty. Vain hyväksytty suoritus kirjataan Oma opintopolku -palveluun. Arviointi perustuu opiskelijan aktiivisuuteen, tuntityöskentelyyn ja harjoitustehtäviin, mukaan lukien omat sävellykset, rytmi- ja soinnutusharjoitukset. Tarvittaessa osaamista voi osoittaa myös portfolio- tai projektitehtävillä.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Aktiivinen osallistuminen verkkotapaamisiin ja oppimistehtäviin
- Harjoitusten (esim. sävellykset, rytmit, asteikot) huolellinen toteutus
- Oman instrumentin hyödyntäminen tehtävissä (tarvittaessa)
- Musiikin peruskäsitteiden ymmärtäminen ja soveltaminen (esim. rytmi, asteikot, intervallit, soinnut)
- Luovaan työskentelyyn (improvisaatio ja säveltäminen) osallistuminen ja ideointi
- Kuuntelutehtävien ja musiikkityylien tunnistamisen hallinta
- Mahdollinen portfolion osatehtävien suorittaminen sovitusta osa-alueista

8.5.2. Musiikin hahmottaminen 3–4 *P, verkkokurssi, 3 op

Kurssin tavoitteena on syventää aiempia musiikin hahmottamisen taitoja ja valmentaa taiteen perusopetuksen oppilas perusopintojen päättötasolle. Kurssilla kehitetään sävel- ja rytmitajua, nuotinlukutaitoa, korvakuulolta soittamista, säveltämistä ja sovittamista. Oppilas tutustuu musiikin historiaan ja erilaisiin tyylilajeihin sekä oppii analysoimaan ja rakentamaan monipuolisia sointurakenteita. Oman musiikillisen ajattelun ja ilmaisun tukemiseksi kurssilla kannustetaan esiintymiseen ja omien projektien toteuttamiseen.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- Tavoitteena on syventää aiempia musiikin hahmottamisen taitoja ja valmentaa oppilas perusopintojen päättötasolle.
- Kurssilla kehitetään sävel- ja rytmitajua, nuotinlukutaitoa, korvakuulolta soittamista, säveltämistä ja sovittamista.
- Oppilas tutustuu musiikin historiaan ja erilaisiin tyylilajeihin
- Oppilas oppii analysoimaan ja rakentamaan monipuolisia sointurakenteita
- Oman musiikillisen ajattelun ja ilmaisun tukemiseksi kurssilla kannustetaan esiintymiseen ja omien projektien toteuttamiseen.

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin arviointi perustuu aktiiviseen osallistumiseen, harjoitusten huolelliseen toteutukseen ja musiikillisten taitojen monipuoliseen soveltamiseen. Oppilas osoittaa kehittyneitä hahmotustaitoja ja ymmärrystä musiikin rakenteista sekä kykenee hyödyntämään niitä omista sävellyksissä, sovituksissa ja esityksissä. Arvioinnissa painottuvat oppilaan oma-aloitteisuus, luovuus ja valmius toimia itsenäisesti tai ryhmän jäsenenä musiikillisessa kontekstissa.

Vapaan sivistyksen opiskelijoille osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksyty/hylätty. Vain hyväksyty suoritus kirjataan Oma opintopolku -palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Säännöllinen osallistuminen verkkotyöskentelyyn ja tehtävien palauttaminen ajallaan
- Tehtävien (sävellykset, sovitukset, analyysit, transponoinnit) huolellinen ja luova toteutus
- Musiikillisten käsitteiden (asteikot, intervallit, rytmit, soinnut, termit) hallinta ja soveltaminen
- Oman instrumentin ja/tai teknologian hyödyntäminen luovassa työskentelyssä

- Kyky kuunnella, analysoida ja esittää musiikkia eri aikakausilta ja tyyllilajeista
- Osallistuminen esiintymisiin ja/tai yhteisiin projekteihin mahdollisuuksien mukaan
- Tarvittaessa portfoliotehtävien suorittaminen sovitusta osa-alueista

8.5.3. Musiikin hahmottaminen 5 *S, 2 op

Kurssilla syvennytään asteikkoihin ja moodeihin, kvinttiympyrän hallintaan, sointujen rakentamiseen ja yhdistämiseen sekä harmonian perusteisiin. Opiskellaan modaalista ja tonaalista laulua, intervallien kuuntelua ja kirjoittamista sekä polyfonian ja barokin pienoismuotojen hahmottamista. Oppilas harjoittelee poikkeusjakoisia rytmejä, kuuntelemista, korvakuulolta kirjoittamista ja soittamista. Improvisaatio ja säveltäminen tukevat luovaa työskentelyä. Populaarimusiikin historiaa voidaan sisällyttää kurssille oppilaiden kiinnostuksen mukaan.

Osaamistavoitteet

Tavoitteiden kuvaus

Kurssin tavoitteena on luoda tarvittava pohja syventäville opinnoille sekä kerrata ja vahvistaa aiemmin opittuja asioita. Vuoden aikana pyritään vahvistamaan oman musiikin tekemiseen tarvittavia työkaluja ja omaa musiikillista ilmaisua. Oppilaiden omia projekteja sisällytetään opetukseen esimerkiksi soinnutustehtävien muodossa.

Kurssin käytyään opiskelija osaa:

Opetuksen tavoitteet

- Barokin historian laajemmin kuin perusopeuksessa ja barokin pienoismuodot
- Kirjoittaa ja tunnistaa keskiaikaisen- ja jazz-musiikin moodit
- Intervallit 1-15 välillä
- Harmoniaopin perusteet: Yhdistää kolmisointuja, soinnuttaa lyhyitä melodioita
- Poikkeusjakoisia rytmejä
- Kirjoittaa kuultuja melodioita, sointuja ja rytmejä nuoteiksi
- Soittaa korvakuulolta, tehdä omia sävellyksiä ja improvisoida omalla instrumentillaan ja/ tai teknologia-avusteisesti

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssisuoritukseen tarvittavat tiedot ja taidot arvioidaan tuntityöskentelyn, aktiivisen läsnäolon sekä tehtyjen sävellys-, sovitus-, ja soinnutusharjoitusten perusteella.

Vapaan sivistyksen opiskelijoille osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksyty/hylätty. Vain hyväksyty suoritus kirjataan Oma opintopolku - palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- osaa tehdä portfoliotehtäviä opituista musiikin eri osa-alueista
- osaa kirjoittaa ja tunnistaa keskiaikaisen- ja jazz-musiikin moodit
- osaa intervallilaadut 1-15 välillä
- osaa laulaa modaalisia, yksi- ja moniäänisiä lauluja

- osaa kirjoittaa kuultuja melodioita, sointuja ja rytmejä nuoteiksi
- osaa soittaa korvakuulolta, tehdä omia sävellyksiä ja improvisoida omalla instrumentillaan ja/tai teknologia-avusteisesti

8.5.4. Musiikin hahmottaminen 6 Soinnut ja harmonia *S, 2 op

Kurssilla kehitetään melodian, rytmin ja harmonian kuuntelun, kirjoittamisen ja soittamisen taitoja. Sointuanalyysi laajenee välidominantteihin, napolilaisiin sointuihin ja modulaatioihin. Harmoniaoppi jatkuu kolmi- ja nelisointujen käänöksillä ja yhdistämisellä käytännön harjoituksissa. Tutustutaan klassismin pienoismuotoihin, sonaattimuotoon ja romantiikan musiikillisiin tyylipiirteisiin kuunnellen ja soittaen. Kurssilla harjoitellaan myös poikkeusjakoisia rytmejä sekä sävelletään ja improvisoidaan teknologiaa hyödyntäen. Oppilaan oma luova työskentely on keskeisessä roolissa.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- tavoitteena on syventää oppilaan harmonia- ja analyysitaitoja sekä laajentaa musiikin historian tuntemusta erityisesti klassismin ja romantiikan aikakausien osalta.
- Kurssi tukee omaa musiikillista ilmaisua ja rohkaisee oppilaita säveltämään, sovittamaan ja esittämään omia teoksiaan.

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin arviointi perustuu aktiiviseen tuntiosallistumiseen, harjoitustehtävien tekemiseen sekä omaan musiikilliseen työskentelyyn, erityisesti sävellysten ja soinnutusten osalta. Kurssi kehittää oppilaan kykyä analysoida ja tuottaa musiikillisia rakenteita syventävällä tasolla ja tukee kokonaisvaltaista hahmotustaitojen kehitystä.

Vapaan sivistyksen opiskelijoille osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksyty/hylätty. Vain hyväksyty suoritus kirjataan Oma opintopolku - palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Osallistuminen verkkotyöskentelyyn ja oppimistehtävien tekeminen ajallaan
- Kolmi- ja nelisointujen käänösten sekä astemerkki- ja reaalisointianalyysin hallinta
- Välidominanttien, napolilaisien sointujen ja modulaatioiden tunnistaminen ja muodostaminen
- Harmoniaopin soveltaminen soinnutustehtävissä omiin ja valmiisiin melodioihin
- Rytmisten rakenteiden hallinta, mukaan lukien poikkeusjakoiset tahtilajit
- Kuuntelun ja kirjoittamisen yhdistäminen: melodian, rytmin ja sointujen kirjaaminen nuoteiksi sekä korvakuulolta soittaminen
- Klassisen ja romanttisen musiikin piirteiden tunnistaminen ja analysointi (esim. sonaattimuoto)
- Omien sävellysten ja improvisaatioiden tuottaminen soittimilla ja/tai teknologian avulla
- Musiikillisen historian tuntemus sekä mahdollinen populaarimusiikin historian osuus
- Tarvittaessa portfoliotehtävien tekeminen valituista aiheista

8.5.5. Musiikin hahmottaminen 7 Lopputyöhön valmistautuminen *S, 2 op

Kurssilla kerrataan keskeiset harmonian, analyysin ja kuuntelun taidot ja syvennetään osaamista muun muassa modaalisten muunnosointujen ja ylinousevien sekstisoitujen tunnistamisessa. Harmoniaopin harjoituksissa keskitytään nelisoitujen käännosten yhdistämiseen käytännön tehtävien avulla. Lisäksi kurssilla harjoitellaan kuullun melodian, rytmin ja sointujen kirjaamista ja esittämistä, sekä kehitetään improvisaatio- ja sävellystaitoja. Kurssin aikana tutustutaan laajasti 1900-luvun taidemusiikkiin ja kerrataan musiikin eri aikakaudet.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- Kurssin tavoitteena on vahvistaa aiemmin opittuja musiikin hahmottamisen taitoja sekä rakentaa pohja syventäville opinnoille.
- Kurssi kehittää oppilaan valmiuksia omaan musiikilliseen ilmaisuun ja sävellystyöhön tarjoamalla työkaluja erityisesti soinnutukseen, modaalisuuteen ja rytmiseen ilmaisuun.
- Oppilaan omia musiikillisia projekteja tuetaan osana opetusta.

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Kurssin arviointi perustuu oppilaan aktiiviseen osallistumiseen ja sitoutumiseen työskentelyyn. Arvioinnissa painottuvat musiikillisten rakenteiden tunnistaminen ja tuottaminen, luova ilmaisu, ja kyky soveltaa opittua omilla projekteissa, kuten sävellyksissä ja soinnutuksissa. Arviointi tukee oppilaan siirtymistä kohti itsenäisempää musiikillista ajattelua ja valmistaa jatko-opintoihin.

Vapaa sivistyksen opiskelijoille osaamisen arviointi ja opintopisteiden suorittaminen on vapaaehtoista, ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Opiskelijan arviointi tapahtuu oppituntien aikana ja osana opetusta. Opettaja havainnoi opiskelijan etenemistä ja arvioi osaamisen asteikolla hyväksyty/hylätty. Vain hyväksyty suoritus kirjataan Oma opintopolku - palveluun.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Osallistuminen verkkotyöskentelyyn ja oppimistehtävien tekeminen ajallaan
- Aktiivinen osallistuminen sävellys-, sovitus- ja soinnutusharjoituksiin
- Kvinttiympyrän, asteikkojen, moodien ja intervallien hallinta ja soveltaminen
- Modaalisten ja tonaalisten laulujen tuottaminen ja analysointi
- Harmonisten rakenteiden, kuten kolmi- ja nelisoitujen sekä sointukäännosten ymmärtäminen
- Rytmisten rakenteiden hallinta, mukaan lukien poikkeusjaot
- Kuuntelu-, kirjoitus- ja soittotaitojen yhdistäminen (korvakuulolta kirjoittaminen ja soittaminen)
- Musiikin historian tuntemus (barokki, polyfonia, mahdollisesti populaarimusiikki)
- Tarvittaessa portfoliotehtävien tekeminen sovitusta osa-alueista

8.5.6. Biisinteko ja sävellyksen perusteet! – Luovaa musiikintekoa lapsille ja nuorille, lyhytkurssi, 1 op

Kurssilla tutustutaan säveltämisen ja laululyriikan tekemisen perusteisiin käytännönläheisesti ja omaa luovuutta tukien. Opiskelija saa ohjausta omien tekstien ja sävellysten kehittämiseen sekä

mahdollisuuden kokeilla nykyaikaisia musiikinteon työkaluja, kuten Suno-musiikkigeneraattoria ja Sibelius-nuotinkirjoitusohjelmaa. Kurssin aikana syntyy äänite opiskelijan omasta kappaleesta.

Lisäksi harjoitellaan musiikin rakenteen ja sanoituksen välistä vuorovaikutusta, taustasäestyksen rakentamista sekä haluttaessa kappaleiden editointia ja viimeistelyä. Kurssi sopii sekä aloittelijoille että pidemmälle edenneille musiikin harrastajille.

Kurssi on tarkoitettu taiteen perusopetuksen syventävien opintojen kurssiksi ja vapaan sivistyksen oppilaille.

Osaamistavoitteet

Opetuksen tavoitteet

- Opiskelija tutustuu säveltämisen ja laululyriikan perusteisiin
- Opiskelija oppii soveltamaan luovia ja teknisiä menetelmiä oman kappaleen tekemisessä
- Opiskelija osaa käyttää Suno-musiikkigeneraattoria
- Opiskelija saa valmiuksia itsenäiseen musiikillis-luovaan työskentelyyn ja oman ilmaisun kehittämiseen

Arviointi

Arvioinnin kuvaus

Osaamisen arviointi on opiskelijalle vapaaehtoista ja kurssille voi osallistua myös ilman arviointia. Kurssin opettaja arvioi opiskelijan osaamisen kurssin aikana ja se perustuu opiskelijan antamaan näyttöön. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Opiskelijan osaamisen arvioinnin kriteerit

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti opetukseen ja yhteiseen työskentelyyn
- Opiskelija osoittaa ymmärtävänsä sävellyksen ja lyriikan peruseriaatteet käytännön harjoitusten kautta
- Opiskelija laatii vähintään yhden oman kappaleen tai sävellysaihion, josta tehdään äänite
- Opiskelija hyödyntää kurssin työkaluja (Suno) itsenäisesti tai ohjatusti
- Opiskelija reflektoi omaa oppimisprosessiaan ja luovaa työskentelyään

21.5.2026

Pirkan opiston jaosto

4/2026

NOK/630/04.00.03/2026

§ 18 Pohjaehdotus Pirkan opiston opetustuntien tilaukseksi vuodelle 2027**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kokouskäsitely

Aino-Riikka Simula saapui kokoukseen asian käsittelyn aikana ennen päätöksentekoa.

Johanna Kalliomäki teki toivomusonsiehdotuksen: " Jaosto pitää tärkeänä, että kuntien omien lautakuntien päätöksenteon tueksi tuodaan taloudellista ja toiminnallista kehitystä kuvaavia graafeja ja vertailutietoja esimerkiksi viimeiseltä 5-6 vuodelta. Vertailuissa tulisi kuvata muun muassa kuntaosuuksien ja tunti-ilauksen kehitys, toteutuneet tuotantokustannukset, kurssimaksut sekä valtionosuudet tilausryhmittäin (vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus: musiikki ja muu taiteen perusopetus). Näin kuntien lautakunnilla on paremmat edellytykset arvioida palvelun kustannuskehitystä, muutosten vaikutuksia ja päätöksenteon vaihtoehtoja kokonaisuutena."

Kannatus: Hannu Tiensuu ja Aino-Riikka Simula.

Puheenjohtaja tiedusteli, voiko Pirkan opiston jaoston hyväksyä yksimielisesti Johanna Kalliomäen toivomusonsiehdotuksen. Koska onsiehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi Pirkan opiston jaoston hyväksyneen sen yksimielisesti.

Päätösehdotus

Pirkan opiston jaosto hyväksyy kokonaismäärältään 41.540 opetustuntitilauksen pohjaehdotuksen lähetettäväksi opiston sopijakuntiin vuoden 2027 tuntitilauksia varten.

Esittelijä

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin

Valmistelija / lisätiedot

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin, puh. 040 133 4210
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Pirkan opistoa koskevan yhteistyösopimuksen mukaan kaikki sopijakunnat tekevät vuosittain toukokuun loppuun mennessä alustavan määräraharauksen, jolla ne sitoutuvat ostamaan opistolta päättämänsä määrän opetustunteja seuraavalle kalenterivuodelle.

Yhteistyösopimukseen on kirjattu ehto, jonka mukaan kuntakohtaisen tuntitilauksen tulee olla vähintään 90 % opetustuntien kokonaismäärästä (45.960), jonka kunnat tilasivat vuonna 2021. Laskennallisesti 90 % olisi vähintään 41.364 opetustuntia. Rehtori on valmistellut luonnoksen pohjaehdotukseksi vuodelle 2027 (liitteenä).

21.5.2026

Pirkan opiston jaosto

4/2026

NOK/630/04.00.03/2026

Pohjaehdotus sisältää esityksen tilattavista tuntimääristä tilausryhmittäin. Jokaiselle tilausryhmälle on määritelty kunnan maksettavaksi jäävä tuntihinta Pirkan opiston jaoston tekemän hinnoittelupäätöksen mukaisesti. Tuntihintoihin sisältyvät opetuksen lisäksi suunnittelu-, hallinto- ja järjestämiskustannukset, mutta ei opetustilojen vuokria.

Tuntitilausten osalta on huomionarvoista, että taiteen perusopetuksen opiskelijoiden opinnot kestävät 4-12 vuotta. Tämän vuoksi taiteen perusopetuksen opetustuntien vuosittaista tilausmäärää voidaan käytännössä laskea ainoastaan aloittavien opiskelijoiden sisäänottomääriä säätelemällä.

Valtionosuuden pysyvä leikkaus vuodesta 2024 alkaen sekä palkankorotukset (yleiskorotukset v. 2026 3,18 % ja v. 2027 3,85 %) negatiivisesti Pirkan opiston talouteen ja toimintaan, jotka edellyttävät talouden tasapainottoimia myös vuonna 2027.

Vuoden 2027 pohjaehdotuksessa on huomioitu Pirkan opiston kehittämissuunnitelmassa 2025-2030 esitetty tavoite siitä, että vapaan sivistystyön opetuksen osuus olisi vähintään 60 % tilattujen opetustuntien kokonaismäärästä. Ehdotuksessa vapaan sivistystyön tuntien osuus on 57,8 %, joten asetettuun tavoitteeseen ei päästä. Pirkan opisto on laatinut suunnitelman vapaan sivistystyön opetustuntitavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2029 mennessä. Suunnitelman mukaan vuosina 2027-2029 opetustuntitilauksessa taiteen perusopetuksesta siirretään 500 opetustuntia vapaan sivistystyön puolelle.

Opiston opetustuntien kokonaismäärää esitetään vähennettäväksi 43 040 opetustunnista 41 540 opetustuntiin. Vähennys ei johdu kysynnän heikkenemisestä, vaan opiston talouden tasapainottamiseen tähtäävistä rakenteellisista ja toiminnallisista sopeutustoimista. Tilattujen opetustuntien ehdotuksessa vähennykset jakautuvat siten, että vapaan sivistystyön opetuksesta vähennetään 581 tuntia, musiikin taiteen perusopetuksesta 801 tuntia ja muista taiteen perusopetuksen suuntautumisista (teatteri, kuvataide, mediataide, tanssi) yhteensä 118 tuntia.

Pohjaehdotuksen laadinnassa on otettu huomioon jäsenkuntien menossa olevat kuntatalouden haasteet esimerkiksi valtionosuuden leikkausten myötä. Lähtökohtana on se, että euromääräiset kuntaosuudet eivät nouse opetustuntitilauksessa. Opetustuntitilausten lisäksi kuntien tulee sisällyttää määräraharavaroiksiinsa kuntien alueilla sijaitsevien opetustilojen vuokrat.

Toimivalta

Hallintosääntö 33 §

Liitteet

POHJAEHDOTUS PIRKAN OPISTON JÄSENKUNTIEN OPETUSTUNTIENTEN

POHJAEHDOTUS PIRKAN OPISTON JÄSENKUNTIEN OPETUSTUNTIENTEN TILAUKSEEN VUODELLE 2027

1. Pohjaehdotuksen laadinta ja yleisperustelut

Tuntitilausten pohjaehdotus on laadittu seuraavien periaatteiden mukaisesti:

- Opetustuntien tarve vuodelle 2027 on arvioitu vuoden 2025 toteuman, vuoden 2026 tuntitilauksen sekä opetuksen rakenteessa ja kysynnässä tapahtuvien muutosten perusteella.
- Keväällä 2026 Pirkan opiston kurssien toteuma 90,7 % on ollut 2,3 % pienempi verrattuna edellisen kevään 2025 vastaavaan lukemaan. Opiston opetustuntien kokonaismäärää esitetään sopeuttamistoimien johdosta vähennettäväksi 43 040 opetustunnista 41 540 opetustuntiin. Vähennys ei johdu kysynnän heikkenemisestä, vaan opiston talouden tasapainottamiseen tähtäävistä rakenteellisista ja toiminnallisista sopeutustoimista.
- Pohjaehdotuksen laadinnassa on huomioitu Pirkan opiston kehittämissuunnitelmassa 2025-2030 esitetty tavoite siitä, että vapaan sivistystyön opetuksen osuus olisi vähintään 60 % tilattujen opetustuntien kokonaismäärästä, mutta se jää saavuttamatta. Pirkan opisto on laatinut suunnitelman vapaan sivistystyön opetustuntitavoitteen saavuttamiseksi vuoteen 2029 mennessä. Suunnitelman mukaan vuosina 2027-2029 opetustuntitilauksessa taiteen perusopetuksesta siirretään 500 opetustuntia vapaan sivistystyön puolelle.
- Opetustuntien tarve on arvioitu erikseen vapaan sivistystyön opetuksen, musiikin taiteen perusopetuksen ja muun taiteen perusopetuksen osalta kunnittain.
- Taiteen perusopetuksen osalta pohjaehdotuksessa on otettu huomioon se, että pitkäjänteisen taiteen perusopetuksen opiskelun aloittaneille opiskelijoille tulee turvata opetussuunnitelmien edellyttämä mahdollisuus jatkaa opintojaan ja suorittaa ne loppuun asti.
- Opetustuntien kuntaosuuksien tuntihinnat perustuvat Pirkan opiston jaoston vuonna 2019 tekemään päätökseen ja ne on laskettu siten, että opetuksen tuotantokustannuksista on vähennetty valtionosuudet, kurssimaksut ja muut tulot, minkä jälkeen nettomenot on jaettu suunnitellulla opetustuntien määrällä kurssilajeittain.
- Opetuksen tuotantokustannukset pysyvät ennallaan ja ne ovat seuraavat:
 - o Vapaa sivistystyö / opetustunnin tuotantohinta on 7,75 euroa/opetustunti.
 - o Musiikin taiteen perusopetus / opetustunnin tuotantohinta on 17,00 euroa/opetustunti.
 - o Muu taiteen perusopetus / opetustunnin tuotantohinta on 4,00 euroa/opetustunti.
- Pirkan opiston ohjausryhmä on käsitellyt opetustuntitilaukseen kokouksessaan 7.5.2025

Kunta	Toteutunut opetustuntien kuntaosuus 2025	Kunnan opetustuntitilaus 2026	Opetustuntitilauksen määräraha 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	86 523 €	12 321	132 031,75 €	11 737	123 605,50 €
Nokia	92 573 €	13 981	139 600,25 €	13 482	133 744,75 €
Pirkkala	88 549 €	13 185	121 446,25 €	12 914	118 698,00 €
Vesilahti	22 293 €	3 553	41 180,25 €	3 407	38 596,50 €
Yhteensä	289 938 €	43 040	434 258,50 €	41 540	414 644,75 €

2. Ehdotus kokonaistuntimääräksi ja maksuosuuksiksi kunnittain 2027

Seuraavassa taulukossa on tarkempi erittely vuoden 2027 ehdotukseksi kurssilajeittain:

Erittely A: Vapaa sivistystyö / opetustunnin tuotantohinta kunnalle 7,75 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, vapaa sivistystyö 2025	Kunnan tuntitilaus, vapaa sivistystyö 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	6 553	7 515	7 338	56 869,50
Nokia	6 884	7 895	7 709	59 744,75
Pirkkala	6 076	7 325	7 152	55 428,00
Vesilahti	1 163	1 843	1 798	13 934,50
Yhteensä	20 676	24 578	23 997	185 976,75

Vapaaseen sivistystyöhön 2027 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 57,8 %.

Erittely B: MUSIIKIN TAITEEN PERUSOPETUS / opetustunnin tuotantohinta kunnalle 17,00 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, musiikki tpo 2025	Kunnan tuntitilaus, musiikki tpo 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	3 827	4 187	3 780	64 260
Nokia	3 248	4 139	3 916	66 572
Pirkkala	3 227	3 164	3 094	52 598
Vesilahti	1 491	1 503	1 402	23 834
Yhteensä	11 793	12 993	12 192	207 264

Musiikin taiteen perusopetuksen 2027 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 29,3 %.

Erittely C: MUU TAITEEN PERUSOPETUS / opetustunnin tuotantohinta kunnalle 4,00 €

Kunta	Toteutuneet opetustunnit, muu tpo 2025	Kunnan tuntitilaus, muu tpo 2026	Ehdotus tilattavaksi tuntimääräksi 2027	Ehdotuksen mukainen kuntaosuus € 2027
Lempäälä	732	619	619	2 476
Nokia	1 757	1 947	1 857	7 428
Pirkkala	2 069	2 696	2 668	10 672
Vesilahti	209	207	207	828
Yhteensä	4 767	5 469	5 351	21 404

Muun taiteen perusopetuksen 2027 ehdotettujen tuntien osuus opetustunneista on 12,9 %.

3. Perustelut kurssilajeittain

Vapaa sivistystyö

- Opetus perustuu lakiin vapaasta sivistystyöstä ja on luonteeltaan harrastustavoitteista ryhmäopetusta, eli ns. perinteistä kansalaisopisto-opetusta
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 50 %) sekä opiskelijoiden maksamilla kurssikohtaisilla opintomaksuilla (noin 23 %)
- Lukuvuodella 2026-2027 kansalaisopiston opiskelija maksaa jokaisesta oppitunnistaan keskimäärin 2,25 €. Talousarviossa 2026 on vahvistettu, että 1.8.2026 alkaen vapaan sivistystyön kurssimaksut nousevat 9 %.
- Opetustuntien määrä vähenee 581 opetustuntia vuoden 2026 tilatun tuntimäärän tasosta.

Musiikin taiteen perusopetus

- Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta ja on pitkäjänteistä, tavoitteellista sekä tasolta toiselle etenevää yksilöopetusta.
- Järjestetään opiston sisällä musiikkioppilaitosmuotoisesti, kuntien päättämänä vaihtoehtona ulkopuolisilta musiikkioppilaitoksilta ostetulle opetukselle.
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 47 %) sekä opiskelijoiden maksamilla lukukausimaksuilla (noin 34 %).
- 1.8.2026 tulee 9 % korotus lukuvuosimaksuihin. Syksystä 2026 alkaen opiskelijan lukuvuosimaksu lasten ja nuorten opetuksessa on 825 € (ulkopaikkakuntalainen 1024 €), aikuisilla 905 € (ulkopaikkakuntalainen 1071 €).
- Opetustuntien määrä vähenee 801 tuntia vuoden 2026 tilatun tuntimäärästä.

Muu taiteen perusopetus

- Opetus perustuu lakiin taiteen perusopetuksesta ja on pitkäjänteistä, tavoitteellista sekä tasolta toiselle etenevää yksilöopetusta.
- Opetusta järjestetään kuvataiteessa, teatterissa, tanssissa ja mediataiteessa.
- Kustannukset katetaan pääosin valtionosuudella (noin 22 %) sekä opiskelijoiden maksamilla lukukausimaksuilla (noin 58 %).
- 1.8.2026 tulee 9 % korotus lukuvuosimaksuihin. Syksystä 2026 alkaen opiskelijan lukuvuosimaksut ovat taiteenlajista riippuen 320 - 518 €.
- Opetustuntien määrä vähenee 118 tuntia vuoden 2026 tilatun tuntimäärän tasosta.

4. Tarkastelu kunnittain

Lempäälä

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 177 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 407 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä pysyy samalla tasolla vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 11.737 vähenee 584 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.

Nokia

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 186 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 223 opetustuntia vuoden 2026

tilauksen tasosta.

- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 90 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 13.482 opetustuntia vähenee 499 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.

Pirkkala

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 173 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 70 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 28 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 12.914 opetustuntia vähenee 271 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.

Vesilahti

- Vapaan sivistystyön tuntimäärä vähenee 45 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta
- Musiikin taiteen perusopetuksen tuntimäärä vähenee 101 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.
- Muun taiteen perusopetuksen tuntimäärä pysyy samana 207 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tason kanssa.
- Opetustuntien yhteenlaskettu tilaussumma 3.407 opetustuntia vähenee 146 opetustuntia vuoden 2026 tilauksen tasosta.

21.5.2026

Pirkan opiston jaosto

4/2026

NOK/626/00.01.01/2026

§ 19 Pirkan opiston jaoston itsearviointi 1.6.2025-31.5.2026**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Pirkan opiston jaosto päättää,

että Pirkan opiston jaosto toteuttaa itsearvioinnin siten, että jaoston edustajat vastaavat sähköiseen kyselylomakkeeseen 1.6.2026 mennessä.

Esittelijä

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin

Valmistelija / lisätiedot

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin, puh. 040 133 4210
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Kaupunginhallitus, lautakunnat ja jaosto tekevät vuosittain itsearvioinnin toimielimen työskentelystä. Itsearvioinnilla luottamushenkilöt voivat arvioida mm. toimielimen toimintaa, työskentelyä, kokouskäytäntöjä sekä yhteistyötä. Itsearviointi toteutetaan sähköisellä kyselylomakkeella, johon toimielinten jäsenet vastaavat henkilökohtaisesti. Arviointi auttaa muodostamaan yhteistä näkemystä toimielimen työskentelyn onnistumisista ja mahdollisista kehittämistarpeista.

Kaupungin talousarviossa 2026 on todettu, että toimielinten itsearviointia uudistetaan lautakuntia, kaupunginhallitusta ja valtuustoa osallistamalla. Kaupunginhallituksen ja lautakuntien/jaoston Itsearviointilomakkeet on uudistettu. Lomakkeista on pyydetty toimielinten kommentit, jotka pyydettiin toimittamaan hallintojohtajalle 6.5.2026 mennessä. Pirkan opiston jaoston puolesta kommentoinnin suorittivat jaoston esittelijä, rehtori ja sihteeri. Jatkossa kaupunginhallituksen ja lautakuntien/jaoston itsearviointi on tarkoitus toteuttaa touko-kesäkuussa edeltävän kauden 1.6.- 31.5. ajalta, eikä enää kalenterivuosittain. Toimielimet käsittelevät itsearvioinnin tulokset ja sopivat mahdollisista kehittämistoimenpiteistä tai tarkennettavista toimintatavoista.

Pirkan opiston jaoston itsearviointi toteutetaan siten, että jaoston jäsenille toimitetaan linkki sähköiseen kyselylomakkeeseen. Itsearvioinnin tulokset käsitellään jaoston seuraavassa kokouksessa 13.8.2026.

§ 20 Ajankohtaiset asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Merkitään ajankohtaiset asiat Pirkan opiston jaoston tietoon saatetuksi.

Esittelijä

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin

Valmistelija / lisätiedot

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin, puh. 040 133 4210
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

Talousarvio 2027

Toimivalta

Hallintosääntö 33 §

§ 21 Ilmoitusasiat**Päätös**

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus

Merkitään ilmoitusasiat Pirkan opiston jaoston tietoon saatetuksi.

Esittelijä

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin

Valmistelija / lisätiedot

Pirkan opiston rehtori Mika Hagelin, puh. 040 133 4210
etunimi.sukunimi@nokiankaupunki.fi

Perustelut

- Taloustilanne 4/2026
- Henkilöstöasiat. (Opistomestarin rekry)
- Yhteistoimintaneuvottelujen päättyminen
- Hankeavustukset

Toimivalta

Hallintosääntö 33 §

Muutoksenhaku

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Seuraavista päätöksistä ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Pykälät:15,16,19,20,21

Koska päätöksestä voidaan tehdä kuntalain 134 §:n 1 momentin mukaan kirjallinen oikaisuvaatimus, seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät:17,18

Muun lainsäädännön mukaan seuraaviin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

Pykälät ja valituskieltojen perusteet:

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Pykälät:17,18

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on:

Nokian kaupungin sivistyslautakunta

Postiosoite: PL 2, 37101 Nokia

Käyntiosoite: Harjukatu 21, 37100 Nokia

Puh. (03) 5652 2000 (vaihde)

Sähköposti: kasvatus-jaopetuskeskus@nokiankaupunki.fi

Virka-aika: 9.00 - 15.00

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. *Kunnan jäsenen* katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi kaupungin verkkosivuille.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero. Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä:

- asiakirjat, joihin vedotaan
- valtakirja, mikäli käytetään asiamiestä.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika

Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta valituksella.

Kunnallisvalitus, pykälät:

Hallintovalitus, pykälät:

Valitusoikeus

21.5.2026

Pirkan opiston jaosto

4/2026

Kunnallisvalituksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksin vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksin myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Hallintovalituksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään. Viranomaisen saa hakea muutosta valittamalla myös, jos valittaminen on tarpeen viranomaisen valvottavana olevan yleisen edun vuoksi.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen virka-ajan päättymistä klo 16.15 mennessä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Päätöksen katsotaan tulleen *viranomaisen* tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi kaupungin verkkosivuille. Käytettäessä todisteellista sähköistä tiedoksiantoa päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun asiakirja on noudettu viranomaisen osoittamalta palvelimelta, tietokannasta tai muusta tiedostosta.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
Puhelin 029 56 42200 (vaihe)
Telefaksi 029 56 42269
Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) säädetään. Ajantasainen tieto oikeudenkäyntimaksuista löytyy Tuomioistuinlaitoksen sivustolta.